Solenergianlæg Højlundsvej - høringssvar – forudgående høring

Borgere

1. Jytte og Aage Hansen – ingen adresse noteret
2. Lakkendrupvej 36
3. Lakkendrupvej 46
4. Lakkendrupvej 46b
5. Sortemosevej 7 og 8 (1)
6. Sortemosevej 7 og 8 (2)
7. Ørbækvej 244
8. Ørbækvej 253
9. Lakkendrupvej 58
10. Ørbækvej 252
11. Sortemosevej 11
12. Lakkendrup Bylaug (25 medunderskrivere)
13. Lakkendrupvej 47
14. Præsetemarken 26
15. Sortemosevej 15

Myndighed

16. Svendborg Museum

1. **Jytte og Aage Hansen**

Solcellepark i Gudbjerg

JT Jytte Thil Hansen <j.a.hansen@os.dk>
Til Plan og Udvikling Fælles Postkasse

Du svarede på denne meddelelse den 11-05-2023 11:37.

Til Svedborg Kommune,
1: Friluftsliv :
I forbindelse med evt. bypark bør der etableret borde og bænke, (evt. parkourbane),
men spørgsmålet er, om det er nødvendigt med bypark. Vi har i forvejen vores
hyggelige Gudbjerglund, også en mindeplads (ved at blive etableret lige nord for Byvej).
Så har vi en legeplads i Præstemarken der i den grad trænger til forbedring!

2: afskærmning af solcellepark:
Virkelig god beplantning , især så parken ikke er til gene for nærmeste naboer, (de er de mest berørte.

3: medejerskab:
Vi er lidt oppe i årene, menvi vil da gerne støtte projektet med andele, især til gavn for fremtiden,men prisen ??

4: energifælleskab:
Vi går meget ind for en solcellepark,men også gerne i forbindelse med jordvarme.
Hvis på prisen på gas fortsat skal stige,må vi da overveje varmepumpe og solceller på taget. Et økonomisk spørgsmål.

Held og lykke med projektet.

mvh
Jytte og Aage Hansen

2. **Lakkendrupvej 36**

Høringssvar ”Solenergi Højlundsvej” 2. maj 2023

Bemærkninger til Idéoplæg til solenergianlæg ved Højlundsvej, Gudbjerg

indsendt af Ella Maria og Leif Bisschop-Larsen, Lakkendrupvej 36, 5892 Gudbjerg

Svendborg Kommune har sendt Idéoplæg til solenergianlæg ved Højlundsvej, Gudbjerg. Idéoplægget er i offentlig høring i 6 uger fra onsdag den 22. marts 2023 til 14. maj 2023. Der har desuden været afholdt et offentligmøde den 24. april 2023.

Placeringen

Svendborg Kommune anfører, at formålet med idéfasen er at give borgere, interesseorganisationer, berørte myndigheder og andre interesserede, der kan blive berørt af planlægningen, mulighed for at stille spørgsmål på et tidligt tidspunkt i processen. Derudover er det muligt at komme med forslag og idéer til emner, som skal have særligt fokus i miljøvurderingen på planen og projektet og plangrundlaget.

Der er imidlertid ikke lagt op til, at de berørte borgere inddrages i solcelleanlæggets placering ved Gudbjerg by. Det har alene været en politisk beslutning uden borgerinddragelse.

For os, der bor ved Gudbjerg, er det svært at forstå, hvorfor kommunalbestyrelsen ønsker at udlægge et solcelleanlæg i et markant kuperet areal mellem to landsbyer Lakkendrup og Gudbjerg, fordi der tilfældigvis er opstillet 2 vindmøller, mens et helt plant område med 3 vindmøller og kun få bebyggelser mellem Ellerup og Galdbjerg ikke er i spil.

På det offentlige møde kom det frem, at det skyldes, at der i kommuneplan21 er udpeget kulturelle- og bevaringsværdige landskaber samt fastlagt retningslinjer for de enkelte landskabsområder.

Link til landskabsområder findes på Svendborg kommunes hjemmeside
https://svendborg.cowiplan.dk/kommuneplan21/hovedstruktur/landskabsomraader/

Det er overraskende at læse landskabsanalysen for Ellerup Moræneflade, der rummer et helt forældet natursyn, som blokere for tiltag for at forbedre biodiversiteten men også for placering af nødvendige VE anlæg. Her er ikke tale om et landskab med store naturværdier, men om et landbrugslandskab, hvor de fleste naturelementer er fjernet.

Landskabskarakteren for Ellerup Moræneflade gengives nedenfor:

”Landskabskarakteren er især betinget af det højtliggende og bølgede moræneplateau hvor store skovområder afgrænser store markflader. Få kraftige, men lave og delvist fragmenterede levende hegn og bevoksede diger ligger som linjer på den åbne dyrkningsflade. Bebyggelsen i området er sparsom og består af spredtliggende mindre gårde og småhuse langs vejene”.

”Mange steder rummer landskabet lange kig henover den bølgede landbrugsflade og de lave og fragmenterede levende hegn. Skovbrynene danner en visuel bagkant til disse lange kig”.

Retningslinjerne fastlægger, at områder skal beskyttes. Landskabets åbne og enkle karakter skal bevares. Dette ved at friholde området for:

Etablering af småplantninger.

Placering af byggeri der vil bryde de lange kig henover landskabet.

” Landskabets uforstyrrede fremtoning skal bevares. Udvidelse af eksisterende anlæg eller placering af nye skal således ske med særlig hensyntagen til de visuelle sammenhænge i landskabet, både indenfor karakterområdet og til nabokarakterområderne samt landskabets skala og enkelthed”.

Ovenstående uddrag fra Kommuneplanen viser, at landskabsanalyserne for Svendborg Kommune i høj grad trænger til en nyvurdering på baggrund af et nutidigt natursyn, hvor der er behov for både at tage høje for biodiversitetskrisen og klimakrisen. En proces som naturligvis bør inddrage borgere, interesseorganisationer, andre myndigheder mfl. At det ikke allerede er sket skyldes tilsyneladende, at dilemmaet mellem hensynet til kulturelle- og landskabelige værdier og ambitionen om både at styrke den grønne omstilling med flere VE- anlæg og at sikre rent drikkevand mv., ikke er løst men blot parkeret. Et dilemma som byrådet erkendte allerede 26. juni 2018.

Vi mener, at placering af VE-anlæg – ikke blot udformningen - skal ske ved inddragelse af borgere, interesseorganisationer, andre myndigheder mfl., ikke alene i en politisk proces. Det er borgerne, der skal leve med et solcelleanlæg i 20-30 år. Derfor bør et par års forsinkelse af planprocessen ikke blokere for reelt at inddrage borgerne.

Udformningen af det konkrete projekt

Vi mener, at udpegningen af VE-anlæg, udover at levere grøn strøm, i langt hørere grad end ideoplægget for solcelleanlægget ved Højlundsvej lægger op til, skal være løftestang for at øge biodiversiteten og beskytte grundvandet i området.

Svendborg kommune har ved et borgermøde 23. januar 2023 om VE udbygningen fremlagt de kriterier, der er benyttet ved udvælgelsen af solcelleanlæg. Et af fire kriterier er, at et anlæg skal placeres på ekstensiv landbrugsjord og medvirke til grundvandsbeskyttelse. Ingen af delene er tilfælde ved Gudbjerg.

Vi mener, solceller med fordel kan etableres oven på grundvandsområder under forudsætning af, at solcellerne ikke afgiver PFAS, og der ikke sprøjtes mellem solcellerne.

Vi mener desuden, at der i det konkrete projekt skal stilles krav om, at der ikke kan anvendes sprøjtegift hverken under etablering eller ved drift af solcelleprojektet.

Kommunen vurderer i idéoplægget, at det 60 hektar store solenergianlæg i landzone lige syd for Gudbjerg by kan indpasses i landskabet, på grund af en tilbagetrukket placering fra Ørbækvej, Lakkendrupvej og Gudbjerg by. Det anføres, at anlægget ikke vil blive synligt fra Gudbjerg by og vil blive skjult for indkik fra Ørbækvej af de eksisterende levende hegn og af nye. Men anlægget omkranses af fire veje, som udover Ørbækvej er Højlundvej, Lakkendrupvej og Sortemosevej.

De solcelleanlæg, der hidtil er rejst i kommunen ligger på flade marker. Ved Gudbjerg rejser landskabet sig markant fra 60 til 90 meter nord for Lakkendrup og terrænet langs Højlundsvej er stærkt kuperet. Solcelleanlægget vil blive meget synligt fra syd. Det er ikke uden grund af byen har fået navnet Gudbjerg. De levende hegn, der etableres, vil være op til 10 år om at vokse op og skjule anlægget. Eksisterende hegn kan til enhver tid frit fældes og skæres ned af lodsejeren.

Vi mener, der skal stilles krav om at levende hegn - både eksisterende og nye, der omkranser solcelleanlægget, ikke må fældes eller skæres helt ned.

Vi mener, at den skærmende beplantning i randen omkring anlægget skal anlægges 3 år før opsætning og skal afspejle anlæggets højde. De nyetablerede levende hegn skal benytte hjemmehørende arter, der fremmer fugle- og insekters levevilkår.

De mandshøje vildthegn rundt om anlægget udgør en barriere i landskabet, og der lægges derfor op til at etablere faunapassager på tværs af området.

Vi mener, at det er en bedre løsning, at friholde en nederste del af projektområdet til naturgenopretning, da det grænser op til den nordøstlige del af Sortmosen og dermed ville der blive en naturlig grøn korridor for de vilde dyr, der færdes mellem skovene mod vest, det åbne landskab omkring og de nærliggende naturområder.

På det borgermødet den 24. april argumenterede projektudvikleren med, at anlægget trækkes tilbage fra Ørbækvej for at forhindre indkikket til anlægget.

Vi mener, at et solcelleanlæg med fordel kan placeres langs stærkt befærdede veje med få beboelser. Det er tilfældet langs Ørbækvej. Derfor er vores forslag, at anlægget omplaceres, så det så vidt muligt trækkes mod nord og øst og det sydlige bakkestrøg ned mod Lakkendrup by friholdes.

Forslag om naturpark og stisystem

Et særligt karaktertræk for Gudbjerg er en landsby uden direkte adgang til naturområder udover en lille lund øst for Ørbækvej. Byen mangler i udbredt grad bynær natur og adgangsstier til skovene mod vest og langs Stokkebækken, som løber gennem byen. Der er er i solcelleprojektet ikke tiltag for at fremme naturen.

Vi har i Danmark allerede overudnyttet vores jord med intensivt landbrug og i årene fremover inddrages landskabet til solcelleparker og vindmøller. Det er ikke en bæredygtig udvikling. Vi har brug for et natursyn, hvor udbygning af VE-anlæg skal bidrager positivt til både grøn energiproduktion og øget biodiversitet.

Vi mener, at solcelleprojekter i Svendborg Kommune skal medvirke til at øge naturværdier og biodiversitet i lokalområdet.

Vi har derfor udarbejdet et forslag til et naturgenopretningsprojekt med stisystem vest for solcelleanlægget. Formålet med forslaget er, at understøtte borgernes mulighed for naturoplevelser og rekreative muligheder på den rute langt de fleste borgere benytter for at komme ud i naturen i fritiden.

På kortet nedenfor ses en skitse til ”Gudbjerg by- og naturpark” - en naturpark med en sø og et stisystem på en del af jordene tilhørende Gudbjerg Kirke og Ulrik Balman. Stien er vist med lys grøn signatur og søen med blå cirkel.

Naturparken udvikles med hjemmehørende træer, buske og åbne områder efter konceptet ”Vild med vilje” for at øge biodiversiteten så meget som muligt til glæde for vilde blomster, vilde bier, sommerfugle og fugle.

Vi forslår desuden, at stisystemet forlænges langs Lakkendrupvej, således at der etableres en trafiksikker stiforbindelse fra Gudbjerg by til Knøsevej og skovene mod vest.

Svendborg kommunen peger på, at opstilleren af VE anlæg skal indbetale til en kommunal grøn pulje, som har til formål at støtte projekter, der afhjælper gener fra VE anlæg for de nærmeste naboer, grønne tiltag eller landskabelige, kulturelle og rekreative formål.

Vi mener, at borgere, der ønsker natur- og rekreative tiltag, som led i solcelleprojektet, ikke alene henvises til Grøn Pulje og lodsejernes velvilje.

Vi mener, at det er vigtigt at løft af biodiversiteten og rekreative muligheder sikres og planlægges som en integreret del af solcelleprojektet ved Højlund.

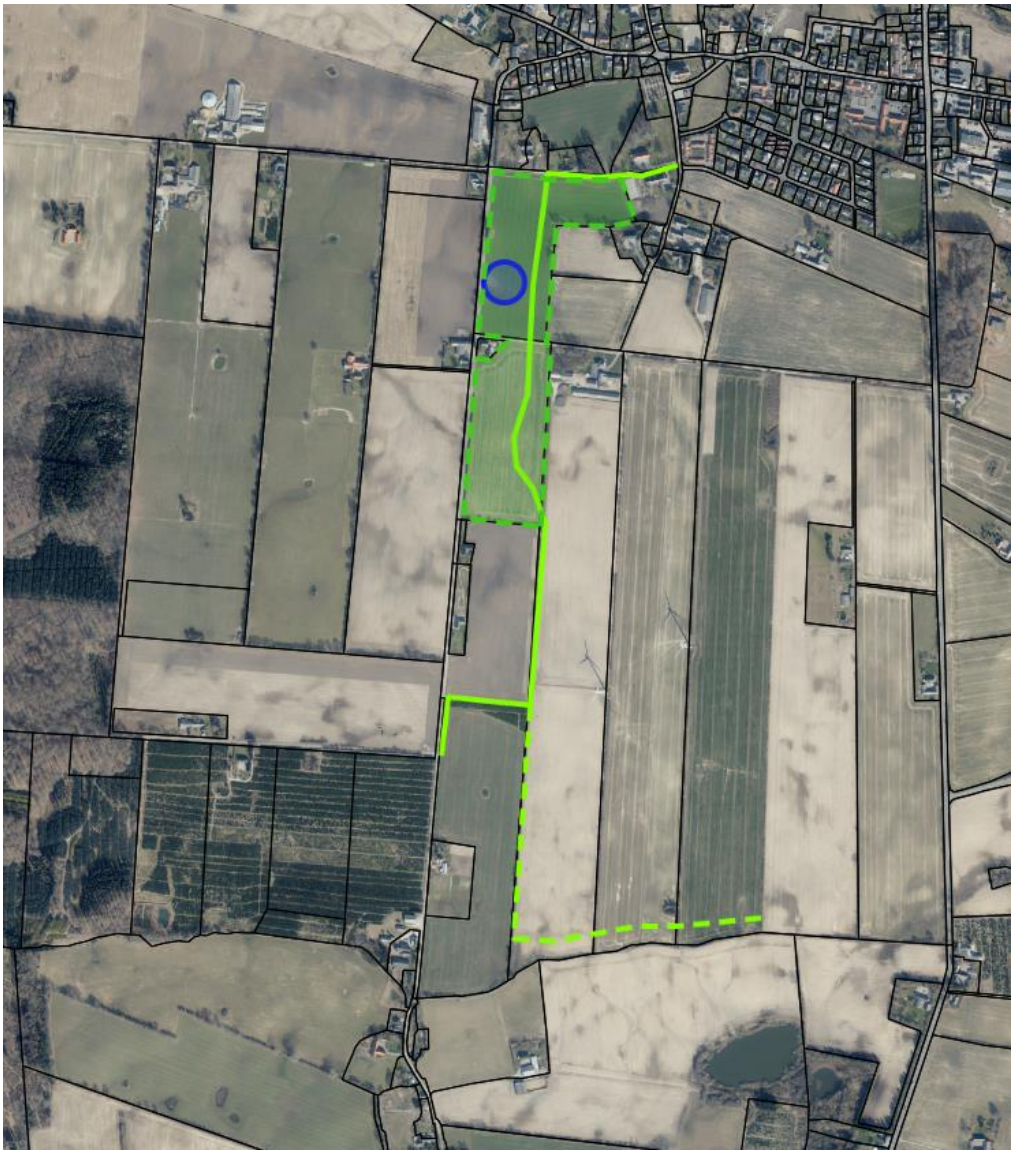

Baggrundskort: geofyn.dk, luftfoto 2022 med matrikelgrænser.

Naturparken er markeret med grøn stiplet linje

Stiforløbet er markeret med lys grøn optrukken linje.

3. **Lakkendrupvej 46**

Fra: Brian Tangaa <brian.tangaa@hotmail.com>
Sendt: 3. maj 2023 13:03
Til: Plan og Udvikling Fælles Postkasse
Emne: Solcellepark Højlundsvej Gudbjerg

Høringssvar vedrørende solcellepark Højlundsvej Gudbjerg.

Som udgangspunkt, er vi ikke imod solenergi. Men nok mere stedet hvor der tiltænkes at placeres en 60 hektar stor solcellepark. Vi mener at omkostningerne for de omkringboende borgere er alt for store.

Tanker, spørgsmål og bekymringer, som vi har gjort os ved udsigten til at der bliver opført en stor solcellepark under 200 meter fra vores ejendom.

For en del år siden blev der, uden vi fik nogen oplysninger, rejst 2 styks 40 meter høje vindmøller på markerne mellem os og Gudbjerg. Pludselig stod de der bare. Og så måtte vi affinde os med støj fra vingerne og især ved vindskift.
Nogle år efter besluttede amtet at kappe en masse drænrør i markerne omkring Sortemosen, for at få et større vådområde og et rigere fugleliv. Det ville ikke give ekstra problemer med hensyn til at aflede vandet fra området omkring Lakkendrup. Blev vi lovet. Men siden har vi ved kraftige og længerevarende regnperioder fået massive vandproblemer i meget af byen og dens opland. Hvad kommunen også har været ude at se på. Men kommunen kan (vil) ikke hjælpe. Det må vi så også affinde os med.
Nu føler vi så at vi er ved at få presset et kæmpe solcelleanlæg ned, nærmest i vores forhave. Et anlæg som vil give store konsekvenser for hele området. Bare det synmæssige vil blive totalt forandret. Fra at kunne følge givtige marker, som der bliver dyrket på, til et kommende hav af genskinnende solceller. Hvor der nu dyrkes masser af korn, skal solceller fremover dryppe deres PFAS ned på jorden. Hvor ploven nu løsner jorden og sørger for at regnen kan komme ned, vil der nok nu danne sig en hård skorpe, som vil lede endnu mere vand til vores vandplagede område. Hvor svaner, gæs og rådyr nu går og græsser, vil der fremover stå et indhegnet anlæg, som kun smådyr kan færdes mellem. Skal vi se frem til at kunne høre støj fra et evt. drejeligt anlæg, samt støj fra transformer og hylende invertere? Ud over det, er der mulighed for interferens ved at støjen fra solcellerne og støjen fra vindmøllerne kan forstærke hinandens lydbølger. For slet ikke at tale om støjen under opførelsen af sådan et anlæg. Jeg ved ikke hvor mange tusind pæle der skal bankes mindst 2 meter eller mere, ned i jorden, men det vil tage mellem 3 - 6 måneder ifølge et anlæg i ca. samme størrelse på Samsø. Samtidig er der stor mulighed for at pæle bankes ned i drænrør, spildevandsrøret fra pumpestation i Lakkendrup til Gudbjerg renseanlæg, samt eventuelle fortidsminder. Det er jo nær "gudernes bjerg". Vi har heller ikke hørt om der skal laves stepup transformere og andre teknikbygninger.
Grøn energi og solceller hænger fint sammen, indtil man går lidt tættere på. Solceller indeholder Silicum, og det kræver meget høj varme at fremstille og derfor også rigtigt meget energi at producere. Så bare det vil give en betydelig CO_2 udledning. For ikke at tale om transporten fra Kina. For over 95 % af alle solcellepaneler bliver produceret i Kina, og så overfører vi jo bare problemerne med CO_2 udledning til dem. Og så igen bliver vi "bundet" af kinesiske produkter.
At være kommunalpolitiker kan gøre at man skal være med til at forvalte andres lykke og ulykke. Og i denne situation, at bestemme at hvis en solcellepark bliver til her, må nogen se deres drøm blive smadret. At det endeligt at finde den rette bolig, vil vise sig nærmest at blive et helt uforudset mareridt.
Man skal også være med til at bestemme at andres opsparing i deres huse, pludselig vil smuldre, når priserne på deres ejendomme uvilkårligt vil rasle ned.
Vi havde selv sat en deadline på et salg af vores hus på 2 år, på grund af helbredet, men med de udsigter til et sådant anlægs tilblivelse i vores hus nærhed, gør at vi nok nærmest bliver "stavnsbundet" til stedet.

Dette er nogle af de ting som vi har fået, til at gå og tumle med. Men også som man som politiker skal stå til ansvar overfor for. Men man kan næsten føle at man som borger udenfor Svendborg by, må finde sig i de mere "sure" ting og dog stadig betale til en masse forbedringer i Svendborg by.
Med venlig hilsen
Annette og Brian Tangaa
Lakkendrupvej 46
5892 Gudbjerg

Virusfri.www.avg.com

4. Lakkendrupvej 46B

Fra: Peter Bech Thomsen <b.thomsen.peter@gmail.com>
Sendt: 3. april 2023 21:14
Til: Plan og Udvikling Fælles Postkasse
Emne: Høringssvar Solenergi Højlundsvej

Til rette vedkommende.
Vedrørende planlægning af et 60ha stort solcelleanlæg klods op af Lakkendrup by, vil beboerne på Lakkendrupvej 46b opstille følgende punkter til grundig undersøgelse, og redegørelse for, inden der gives tilladelse til et anlæg af dette omfang på den valgte lokalitet.

- At der betales en erstatning til naboer til anlægget for ejendomsværdiforringelse som følge af anlæggests placering klods op ad bebyggelse, genskin fra anlægget og forringelse af de landskabelige værdier i området. Eller alternativt at andele af anlægget gives til beboer rundt om anlægget som kompensation for placeringen.

- At der plantes en flerrækket skærmplantning, på minimum 7 rækker, hele vejen omkring anlægget for at minimere gener fra genskin. Samt skærme for de lokales udsyn til anlægget, og beskytte landskabets karakteristika og herlighed.

- At der laves en grundig miljøvurdering af anlæggets negative konsekvenser for områdets store bestand af bl.a. flagermus, rovfugle og salamandere. Samt at der ved anlæggets placering ikke udrettes skade på truede arter eller deres habitat.

- At der udarbejdes grundige illustrationer af anlæggets synlighed i landskabet, og at der tages store hensyn til at minimere negative virkninger fra placering af så stort et anlæg klods op ad byen.

- At der undersøges muligheder for, og stilles krav om flersidig brug af arealet til eks. græssende dyr, eller såning af hjemmehørende blomsterarter til gavn for insekter og fugle.

Venlig hilsen
Peter Bech Thomsen
Lakkendrupvej 46b, 9852 Gudbjerg
b.thomsen.peter@gmail.com
26993715

5. **Sortemosevej 7 og 8 (1)**

Høringssvar på solcellepark Højlundsvej.

Vedrørende: Østerlund I/S, Sortemosevej 7 og 8 Lakkendrup, 5892 Gudbjerg

Jelmer G.J Bloten

Carina Drejfeldt Bloten

Jan W.A. Bloten

Geralda W. Bloten

På vores kvæggård 'Østerlund' bliver der dyrket landbrug på biodynamiske præmisser. Et biodynamisk landbrug har som udgangspunkt, kort forklaret, til formål at øge livskraften i jorden og dermed i afgrøderne, dyrene og mennesket. Uden brug af kemikalier og giftstoffer.

En etablering af 'solcellepark Højlundsvej' nord for Lakkendrup vækker vores bekymring. Ikke fordi vi har noget imod grøn energi! Men i den grad bekymres vi af de seneste udviklinger i forskningsresultater, der viser, at solcelle-elementerne udskiller PFAS. Det gør de både på grund af nanoteknik-behandling på forsiden af elementerne og fordi deres bagside er lavet af plastik.

Solcellepark Højlundsvej's højeste punkt ligger på kote 90, og mosen syd for anlægget ligger som laveste punkt på kote 55. Over en strækning på 1200 m. vil det sige, at der er 35 m. højdeforskel.

Overfladevandet fra anlægget, som indeholder det berygtede PFAS, skal nok finde sin vej til mosen. Og dermed også sin vej til vores marker, som er delvis inkluderet i 'Sortemose vådområdet', som er etableret mellem 2010 og 2015.
Vådområdets funktion er at sikre, at kvælstof ikke skyller ud i havet, men stille og roligt synker ned i jorden. Vådområdets eksistens har gjort, at der nu er havørne, traner, isfugle og andre rødlistede dyre-og plantearter i området.

Dele af vores marker er, på grund af, at de er inkluderet i vådområdet, hver vinter oversvømmet.

Udsigten fra vores hus om vinteren. Med mod venstre (nord) retning den etablerede solcellepark og mod højre (syd) Sortemose vådområdet. Her kan men se, hvor meget markene bliver oversvømmet.

Udover at det ikke kan være meningen, at der kommer gift i sådan et fantastisk naturområde, kommer vores malkekøer, fordi vi er biodynamiske, ud på græs om sommeren og spiser græsset, (også) fra de om vinteren oversvømmede arealer.

Hvis overfladevandet kommer til at indeholde PFAS, vil det sige, at vores køer spiser græs med PFAS-stoffer. Det STRIDER SÅ MEGET IMOD det, vi har som vision i vores virksomhed, som er at løfte livskraften i jorden, i afgrøderne, dyrene og mennesket!!! Og vi føler, at rigtig mange års arbejde opbygning i dette går tabt! Vores produkter (mælk, kød og æg) kan, hvis de indeholder PFAS-stoffer, ikke sælges.

Og dermed mister vi vores eksistensgrundlag!

Udover denne problemstilling kan vi tilføje, at vi har en realistisk bekymring om, at en etablering af en solcellepark vil medføre, at vores ejendom falder i værdi. Dette vil gøre det endnu mere besværligt at drive en virksomhed, hvilket blandt andet kommer til udtryk, når vi for eksempel ønsker at låne penge hos DLR eller banken.

Vi håber at Svendborg kommune lige som Kolding kommune sætter dette projekt i bero, indtil der er en sikker afklaring på, at de Solcelle-elementer som skal bruges, IKKE udskiller PFAS.

Vi, her på Østerlund, har besluttet os for at tage nogle overfladevandsprøver før projektet går i gang. Og vi vil løbende gentage prøvetagning, således at vi kan dokumentere, hvis PFAS-koncentrationen i overfladevandet stiger. Og vi skal nok holde jer opdateret hvis det er tilfældet. Og vil vi gerne invitere embedsmænd fra Svendborg kommune til komme og kigge på vores situation i real life.

Vi kan tilføje, at vi er i kontakt med både den Biodynamiske og den Økologiske forening samt Landbrugsrådgivning Syd om problemstillingen og føler os støttet af dem i vores bekymring. De undersøger i øvrigt, hvordan de kan bidrage.

På grund af, at vi ønsker en mere løbende kontakt med kommunen, kunne vi forestille os, at vi får en fast kontaktperson i kommune tilknyttet, som kan følge situationen.

Endelig ønsker vi et svar fra kommunen på vores høringssvar, omkring 15. juni. Vi kontakter jer hvis vi ikke har fået et svar på dette tidspunkt.

Lakkendrup, 10. Maj 2023.

Jelmer G.J Bloten

Carina Drejfeldt Bloten

Jan Bloten

Jan W.A. Bloten

Geralda W Bloten

Sortemosevej 7+8
5892 Gudbjerg
oesterlund@hotmail.com

6. **Sortemosevej 7 og 8 (2)**

Høringssvar på solcellepark Højlundsvej.

Vedrørende: Østerlund I/S, Sortemosevej 7 og 8 Lakkendrup, 5892 Gudbjerg

Jelmer G.J Bloten

Carina Drejfeldt Bloten

Jan W.A. Bloten

Geralda W. Bloten

På vores kvæggård 'Østerlund' bliver der dyrket landbrug på biodynamiske præmisser. Et biodynamisk landbrug har som udgangspunkt, kort forklaret, til formål at øge livskraften i jorden og dermed i afgrøderne, dyrene og mennesket. Uden brug af kemikalier og giftstoffer.

En etablering af 'solcellepark Højlundsvej' nord for Lakkendrup vækker vores bekymring. Ikke fordi vi har noget imod grøn energi! Men i den grad bekymres vi af de seneste udviklinger i forskningsresultater, der viser, at solcelle-elementerne udskiller PFAS. Det gør de både på grund af nanoteknik-behandling på forsiden af elementerne og fordi deres bagside er lavet af plastik.

Solcellepark Højlundsvej's højeste punkt ligger på kote 90, og mosen syd for anlægget ligger som laveste punkt på kote 55. Over en strækning på 1200 m. vil det sige, at der er 35 m. højdeforskel.

Overfladevandet fra anlægget, som indeholder det berygtede PFAS, skal nok finde sin vej til mosen. Og dermed også sin vej til vores marker, som er delvis inkluderet i 'Sortemose vådområdet', som er etableret mellem 2010 og 2015.
Vådområdets funktion er at sikre, at kvælstof ikke skyller ud i havet, men stille og roligt synker ned i jorden. Vådområdets eksistens har gjort, at der nu er havørne, traner, isfugle og andre rødlistede dyre-og plantearter i området.

Dele af vores marker er, på grund af, at de er inkluderet i vådområdet, hver vinter oversvømmet.

Udsigten fra vores hus om vinteren. Med mod venstre (nord) retning den etablerede solcellepark og mod højre (syd) Sortemose vådområdet. Her kan men se, hvor meget markene bliver oversvømmet.

Udover at det ikke kan være meningen, at der kommer gift i sådan et fantastisk naturområde, kommer vores malkekøer, fordi vi er biodynamiske, ud på græs om sommeren og spiser græsset, (også) fra de om vinteren oversvømmede arealer.

Hvis overfladevandet kommer til at indeholde PFAS, vil det sige, at vores køer spiser græs med PFAS-stoffer. Det STRIDER SÅ MEGET IMOD det, vi har som vision i vores virksomhed, som er at løfte livskraften i jorden, i afgrøderne, dyrene og mennesket!!! Og vi føler, at rigtig mange års arbejde opbygning i dette går tabt! Vores produkter (mælk, kød og æg) kan, hvis de indeholder PFAS-stoffer, ikke sælges.

Og dermed mister vi vores eksistensgrundlag!

Udover denne problemstilling kan vi tilføje, at vi har en realistisk bekymring om, at en etablering af en solcellepark vil medføre, at vores ejendom falder i værdi. Dette vil gøre det endnu mere besværligt at drive en virksomhed, hvilket blandt andet kommer til udtryk, når vi for eksempel ønsker at låne penge hos DLR eller banken.

Vi håber at Svendborg kommune lige som Kolding kommune sætter dette projekt i bero, indtil der er en sikker afklaring på, at de Solcelle-elementer som skal bruges, IKKE udskiller PFAS.

Vi, her på Østerlund, har besluttet os for at tage nogle overfladevandsprøver før projektet går i gang. Og vi vil løbende gentage prøvetagning, således at vi kan dokumentere, hvis PFAS-koncentrationen i overfladevandet stiger. Og vi skal nok holde jer opdateret hvis det er tilfældet. Og vil vi gerne invitere embedsmænd fra Svendborg kommune til komme og kigge på vores situation i real life.

Vi kan tilføje, at vi er i kontakt med både den Biodynamiske og den Økologiske forening samt Landbrugsrådgivning Syd om problemstillingen og føler os støttet af dem i vores bekymring. De undersøger i øvrigt, hvordan de kan bidrage.

På grund af, at vi ønsker en mere løbende kontakt med kommunen, kunne vi forestille os, at vi får en fast kontaktperson i kommune tilknyttet, som kan følge situationen.

Endelig ønsker vi et svar fra kommunen på vores høringssvar, omkring 15. juni. Vi kontakter jer hvis vi ikke har fået et svar på dette tidspunkt.

Lakkendrup, 10. Maj 2023.

Jelmer G.J Bloten

Carina Drejfeldt Bloten

Jan Bloten

Jan W.A. Bloten

Geralda W Bloten

7. Ørbækvej 244

Fra: Inge Gjerstrup Fog Larsen <inge.g.f.larsen@gmail.com>
Sendt: 16. april 2023 14:26
Til: Plan og Udvikling Fælles Postkasse
Cc: Ane Gjerstrup
Emne: Høringssvar på projekt Solenergi Højlundsvej

Kategorier: Afventer svar fra Rasmus K

Hej,

Vi der bor (min mor Ane Lise Gjerstrup) og jeg (Inge Gjerstrup Fog Larsen, datter og ejer af Ørbækvej 244, 5883 Oure), vil gerne have bekræftet at, hvis projektet Solenergi Højlundsvej, gennemføres, at der så bliver beplantet for at opnå mest mulig visuel dækning (beplantning, der har 7-8 meter højde) i minimum de røde markerede linjer på kortet nedenfor. Jeg har markeret vores visuelle vinkel til projektet med grønne streger fra vores gård (Ørbækvej 244, 5883 Oure).

Vi ser også gerne, om projektet gennemføres, at beplantning foretages mellem solcelle rækkerne, som oplyst telefonisk af Rasmus Kiertzner, Svendborg Kommune.

Venlig hilsen
Inge Gjerstrup Fog Larsen

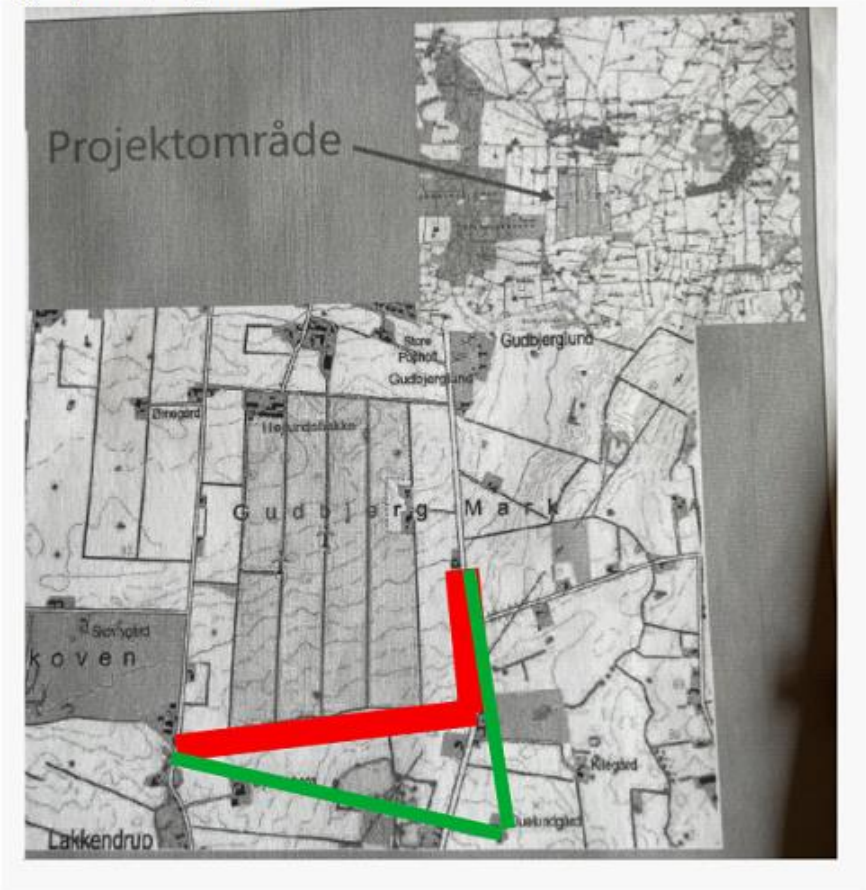

8. Ørbækvej 253

Høringssvar ang. Solcelleanlæg på Højlundsvej i Gudbjerg

Som ejere af den ejendom, som bliver mest berørt af solcelleanlægget, der planlægges opført på Højlundsvej i Gudbjerg, ønsker vi at indgive høringssvar. Som det ser ud nu, står vores ejendom til at blive omringet af solceller på 3 ud af 4 sider rundt om vores grund. Dette skaber selvfølgelig en del bekymringer for os som almindelig børnefamilie, da dette ikke er noget, vi på nogen måde har bedt om, men er noget, som vi vil komme til at tage de personlige konsekvenser af. Vi er allermest bekymret for vores ejendomsværdi, som vil falde pga. solcelleanlæggets placering helt op til vores grund. Der kan søges forskellige ordninger, men er vi garanteret at kunne modtage det beløb, som vores ejendom falder i værdi? Ved at vores ejendom taber værdi, vil vi for det første miste penge, vi vil måske ende stavnsbundet den dag, vi ønsker at sælge huset og desuden vil et ejendomsværditab medføre, at vi ikke kan tage så stort et lån i vores bolig.

Derudover er vi bekymrede for det visuelle udtryk både fra vores ejendom, hvor vi står til at kunne kigge ud på anlægget både fra haven og inde fra huset, men også generelt, da det ikke passer ind i landskabet her. Vi har den smukkeste natur – marker, med et rigt dyreliv og biodiversitet. Landskabet er kuperet og fyldt med diger, remiser og skel, de 2 sidstnævnte må ikke ødelægges for at opstille solcelleanlæg, fortælles der på borgermøde i Gudbjerg forsamlingshus 24/4. Vi står uforstående for, hvorfor netop denne type natur vælges til solcelleanlæg? Der blev på borgermødet i januar nævnt, inden man udvalgte projektområder, at et kriterium for opstilling solcelleanlæg var, at disse ikke opstilles på ekstensiv landbrugsjord. I forhold til dette kriterium forstår vi heller ikke, hvorfor netop dette projekt er blevet udvalgt, da jorden er blevet dyrket, gødet og høstet i mange år og derfor i vores øjne må betegnes som et velfungerende landbrug. På det seneste borgermøde i Gudbjerg argumenteres for, at projektet er valgt pga. de i forvejen 2 vindmøller på grunden, samt at der ikke forefindes fredet natur på området. Alligevel nævnes, at der ikke må sløjfes skel, samt at remiserne kaldes §3 områder, hvor der ikke må opstilles solceller i x antal meter omkring. Vi forstår ikke valget af placering af solcelleanlægget ift. det kuperede landskab. Dette af flere grunde hvoraf det først og fremmest vil blive tydeligt visuelt på trods af det levende hegn, der skal plantes rundt omkring solcellerne – fx bliver de tydelige, når man kommer kørende på Ørbækvej fra Svendborgsiden af. Derudover sætter vi spørgsmålstegn ved, hvordan jorden i vinterhalvåret vil kunne klare mængden af regnvand, som klimaforandringerne har medført. Markerne omkring os, har i forvejen svært ved at optage vandet i de hårde regnperioder, på trods af at Ulrik Balman har tjekket og ordnet dræn, samt vi fik ordnet dræn på vores grund i efteråret 2022. Der ligger søer med vand på både Ulriks marker, men også på vores mark, for ikke at tale om hvor meget regnvand, der havner ”for enden af bakken” hos vores naboer i Lakkendrup. Vi ved, at der har været voldsomme problemer med regnvand i haver og på offentlig vej i svinget på Lakkendrupvej, hvor kloak og dræn ikke har kunnet følge med. Hvordan vil jorden blive påvirket, når der kommer et 60 Ha stort solcelleanlæg over den jord, som i forvejen har svært ved at opsuge vandet? Vil der blive ledt mere vand ind på fx vores jord, hvor der ikke er opstillet solceller, der ”skygger” for jorden? Eller vil vandet blive ledt videre ned til vores naboer i Lakkendrup for enden af bakken, der så vil stå med

endnu større vandproblemer end før? Skal kommunen til at have større udgifter til kloakarbejde for at sikre sig, at vandet kan føres væk? Desuden har vi hørt fra andre solcelleanlæg, at alle de pæle der bankes i jorden for at solcellerne kan stå fast er hårdt for og decideret kan ødelægge drænene, hvilket igen vil kunne give flere overfladevandsproblemer. Dette, mener vi, bør undersøges inden opsætning af solcelleanlægget og forstærker vores bekymring for, at overfladevandet vil lægge sig på lavpunkter i markerne, måske på vores jord og i hvert fald vil Lakkendrup blive ramt af ekstra vandproblemer. Så endnu en undren til valg af placering af anlægget.

I forbindelse med det visuelle udtryk er vi også bekymrede for genskin. Hvor meget vil vi blive generet af genskin på vores ejendom?

Vi er også bekymrede over, hvor i anlægget at transformerstationen skal stå? Der nævnes til borgermødet, at den vil medføre lydgener, hvorfor vi ikke ønsker den tæt på vores ejendom, da vi i forvejen får mange gener af solcelleanlægget. Vi foreslår, at den placeres så den generer berørte naboer omkring anlægget mindst muligt eller evt. opstilles ved lodsejer selv.

Når solcelleanlægget skal opstilles, er vi meget bekymrede for den larm selve opstillingen vil medføre. Dette forestiller vi os vil være en konstant og monoton hamren udover den kørsel af store køretøjer, og hvad der ellers følger med af gener. Dette skal foregå hver dag over lang tid, før anlægget er færdigt – måske ½ år eller mere. Dette vil genere os og andre omkringboende naboer. Vi frygter det meget – en almindelig familie med 2 små børn, og Allan, der er fast nattevagt og derfor sover i dagtimerne. Vi ønsker, at der opstilles regler for arbejdstider på anlægget – foretrukket i almindelige arbejdstider – altså i hverdage og i dagtimerne, så vi i lokalsamfundet bliver generet mindst muligt af larmen.

I Gudbjerg og omegn har vi et trygt og skønt lokalsamfund. Man ved hvem hinanden er på kryds og tværs og her er plads til alle. Vi har handelsmuligheder i lokalsamfundet, en god skole til de mindste klassetrin i vores nærområde, samt et af kommunens bedste børnehuse. Vi frygter for, hvilke konsekvenser for lokalsamfundet, som opførelsen af solcelleanlægget vil have. En ting er, at os nærmeste naboer står til at skulle tabe værdi i vores ejendomme, men vi forestiller os, at anlægget vil medføre at ejendomsværdierne i Gudbjerg også vil falde. Vi gruer for, om dette vil medføre flere huse, der er svære at sælge og dermed færre tilflyttere og lavere antal beboere i 5892 Gudbjerg. Hvis dette sker, er det nemt at forudse, at næste træk fra kommunen vil være at lukke vores gode skole, børnehus og måske plejehjemmet, og på den måde lade vores lokalsamfund dø hen. Vores største frygt i forhold til lokalsamfundet er, at mere vil have mere. Det begrundes, at valget af placering af solcelleanlægget bl.a. skyldes, at der i forvejen står 2 vindmøller i området. Hvis der så opstilles et stort solcelleanlæg her også og el-nettet udvides, vil det være en let måde for Svendborg kommune at argumentere for flere solcelleanlæg i området omkring Gudbjerg, som vil ødelægge natur og lokalsamfund endnu mere. Vi frygter, at Svendborg kommune kan finde på at opføre flere anlæg i Gudbjerg, så vi i værste tilfælde ender med en "død" landsby som det ses flere steder i Jylland. En simpel billedsøgning af Hjolderup+solceller på Google viser, hvordan en lille landsby er blevet omringet af solceller, folk er flygtet derfra, og der bor kun mennesker i ganske få af husene tilbage.[1] Beslutningstagere bør næsten se de første 5 minutter af nedenstående kilde for at se, hvad

[1] Kilde: Operation X: Solcellernes skyggeside (findes på Tv2 Play)

vi frygter. Vi ønsker ikke, at se vores gode lokalsamfund dø hen og vi ønsker ikke at Gudbjerg skal blive en ren solcellepark.

Der er et rigt fugle- og dyreliv på markerne, som er tiltænkt solcelleanlægget. Vi stiller spørgsmålstegn ved, hvilken betydning solcelleanlægget vil have på dette, og hvordan det er tiltænkt at bevare? Vi kan forstå, at vildthegnet normal hæves over jorden, så at mindre dyr som fx harer kan komme under og have fri græsningsmulighed i anlægget, man hvad med alle de dådyr, der er i området? Er et vildthegn strengt nødvendigt? Vi hører flere steder fra, at man opfører anlæg uden vildthegn – kunne det være en mulighed? Ellers er det i høj grad vores håb og ønske at faunasporet som minimum skal planlægges af eksperter, så det sørges for, at dyrene ikke ledes ud i den visse død på Ørbækvej samt skaber farlige trafiksituationer.

En overvejelse mere, som vi har haft, er, om der er nogle sundhedsmæssige risici forbundet ved at bo så tæt op af solcellerne, som vi vil komme til? Er der risiko for stråling og elektromagnetisme? En ting er hvad dette vil gøre ved os mennesker, men hvilke konsekvenser vil et så stort anlæg vil gøre ved biodiversitet og insektliv i området? Vi er desuden bekymrede for det stof PFAS, som solcellerne overfladebehandles med. Hvordan vil det blive afgivet i årenes løb? Og hvilke konsekvenser kan det få på miljøet og os mennesker, der skal bo tæt på det? Vil det kunne skade vores børn? Med det klima og de regnmængder, som vi får i vinterhalvåret, vil det ikke kunne undgås, at det afgives over de 30 år, solcellerne skal stå der. Desuden er der modsatrettede kilder på, om solcellerne kan genanvendes eller nedbrydes eller ej, når anlægget om 30 år har udtjent deres værnepligt. Står man så med et problem med en masse affald, som man ikke ved, hvordan man skal afskaffe til den tid? Desuden for at holde prisen på solcellerne så lav som muligt, så produceres stort set alt til solcellerne i Østen, som fx Kina. Her opstår der et etisk dilemma, da mange af solcellefirmaerne i Danmark modtager dele af solcellerne produceret af kinesiske firmaer som kan have en tvivlsom etik vedr. arbejdsforhold og arbejdslejre, især i Xinjiang provinsen. Det bør overvejes af beslutningstagere om ikke det er relevant at undersøge, om EcoSolar køber dele til deres solceller produceret i disse arbejdslejre, samt om solcellerne kan genanvendes eller nedbrydes, når anlægget har udtjent sin værnepligt.

Da vi for 5 år siden købte og forelskede os i vores ejendom var det fordi, at denne ejendom opfyldte stort set alle vores drømme og ønsker. Vi ønskede os en mindre landejendom med plads til heste, høns og ”langt” fra naboer og ”byliv”. Vi forelskede os i udsigten fra alle sider af ejendommen – vi kan se ud over markerne - både mod Gudme og Brudager, samt mod Lakkendrup, Sortemosen og Brændeskov. Vi fandt det kuperede terræn fra toppen af bakken fantastisk, og at kunne følge med i årstidernes gang på markerne omkring os, er en dejlig ting i hverdagen. Vi nyder hver dag dyre- og fuglelivet på markerne, hvor vi udover dådyr og harer får besøg af fasaner, agerhøns, alverdens rovfugle, ræven, spætten og andre fuglearter. Dette bringer stor glæde hos en lille familie og er et stort samtaleemne især ved morgenbordet for store og små. Da vi flyttede hertil for 5 år siden, så vi også et dejligt og trygt lokalsamfund, hvor der er plads til alle, hjælpsomme naboer, relevante indkøbsmuligheder og ikke mindst gode muligheder for at skabe familie her, da vi har et af kommunes bedste børnehuse, samt vores lille, gode skole. Vi elsker at bo her. Med de følger som dette projekt efter nuværende plan vil give os, er vi som ovenstående bekymringer viser, frustrerede og enormt kede af det - en almindelig børnefamilie, som kommer til at stå med knuste håb og drømme, og vi føler os nærmest tvunget og presset til at skulle lade vores drømmeejendom opkøbes af projektlederen og flytte, selvom vores største ønske er, at blive boende og fortsætte i det

veletablerede liv, vi skabt på vores trygge ejendom. Hvis ikke vi sælger står vi til som tidligere nævnt, at miste en masse penge i ejendomsværdi, som vi får at vide, at vi muligvis kan få dækket ved at søge en værditabsordning. Vi er ikke imod solceller eller grøn energi, men vi føler os magtesløse og frustrerede over, at det her projekt trækkes ned over hovedet på os, uden vi har ret meget at skulle have sagt - straffet over at have fundet drømmelivet på landet og må bare tage de personlige konsekvenser, som følger med kommunens og projektlederens beslutninger. Beslutningsprocessen skal gå så stærkt, at det for det første ligner, at projektet besluttes bag et skrivebord og ud fra et kort i stedet for faktisk at se og opleve projektområdet. For det andet så i farten for at overholde mål og tjene penge, glemmes det, at der faktisk er mennesker, som kommer i klemme pga. andres beslutninger. De der står tilbage som tabere af dette projekt er os, der bor tættest på, samt vores gode naboer bosiddende omkring projektplaceringen. Efter borgermødet i Gudbjerg står vi stadig tilbage med en masse ubesvarede spørgsmål, vi føler os fejet af banen, for hver gang vi spurgte til konsekvenser eller negative sider af solcelleanlægget – fordi vi er bekymrede og frustrerede – blev disse spørgsmål enten ikke besvaret eller kunne ikke besvares. På borgermødet i Gudbjerg skulle der kun fokuseres på muligheder, orientering og positive sider ved anlægget. Vi føler os svigtet og håber at kommunen og projektlederen vil tage deres ansvar alvorligt og prøve at besvare vores bekymringer og spørgsmål, når et projekt placeres af jer blandt borgere, der bare søger svar og tryghed i projektet.

Vi er godt klar over, at der ikke er stor sandsynlighed for at projektet flyttes til en anden lokation, derfor appellerer vi til, at der i fællesskab mellem beslutningstagere i Svendborg kommune, projektleder og os, kan findes en form for acceptabelt kompromis, og vi appellerer til, at der huskes på, at vi er eneste ejendom omkring dette projekt, der ligger lige op af solcelleanlægget. Vi har selv prøvet at skabe dialog ved at invitere byråds- og lokalpolitikere ud til vores adresse for at vise dem, hvordan vores og vore naboers situation er. Der blev vist forståelse og taget billeder, som vi håber, vil blive delt med resten af beslutningstagere. Vi har haft besøg af Rasmus Feldingbjerg Drabe, Jesper Kiel, Ib Knudsen, Mette Kristensen, Birger Jensen og Kent Jørgensen. Desuden har vi inviteret resten af plan- og lokaludvalget, men uden deltagelse. Hvis det ønskes, er plan- og lokaludvalget eller andre politikere eller beslutningstagere stadig velkomment til at komme forbi vores ejendom og se projektområdet fra vores synspunkt og skabe dialog. Vi er på skrivende stund også så småt begyndt at skabe dialog med projektlederen.

Udover de konkrete forslag til undersøgelser, som er nævnt ovenfor, er vores vigtigste ønske til kompromis, at der flyttes eller sløjfes et område omkring vores ejendom. Vi så helst at hele marken omkring vores grund blev taget fra (billede 1 - se bilag 1). Som minimum ønsker vi, at området fra Højlundsvej ned til den bagerste del af vores grund sløjfes og at anlægget først starter rigtigt op ved det næste skel (billede 2 – se bilag 2). Vores argumenter for dette ville være, at det oplyses på borgermødet, at de naturlige skel mellem markerne skal blive stående og at der foreligger en remise - §3 – på området, der er naturfredet, og der skal holdes en vis afstand til. Derudover skal der opføres levende hegn på 7 m, et vildthegn og kørselsplads i kanten af anlægget, hvilket vil medføre at det stykke vi ønsker sløjfet, ikke ville kunne rumme ret mange solceller. Stykket vil i forvejen ikke være det sted, der vil kunne udnyttes bedst ift. opstilling af solceller. Stykket mellem vores folde og næste skel er også ret smalt og der ville igen ikke kunne opstilles så mange solceller her. Omvendt har det ønskede jordstykke stadig en vis størrelse, så det forhåbentligt stadig kan bruges som almindelig landbrugsjord. Ved at fjerne dette stykke fra planen ville en stor del af vores bekymringer mindskes. Vi ville få mindre visuelle gener især fra stuehuset, der er mindre risiko for

genskin og for at vores jord skal forurenes med PFAS med tiden. Vi ville ikke føle os lukket inde bag levende hegn og vildthegn. Desuden vil det forhåbentligt kunne hjælpe en lille smule på vores ejendomsværdi, at der ikke vil være solceller op og ned af vores stuehus.

Vores næste ønske til kompromis vil være, at transformerstationen placeres så langt fra os og andre naboer som muligt. Vi kommer i forvejen til at have gener ved at solcellerne placeres så tæt på os og er bekymrede for, at vi også skal have støjgener.

Der skal opstilles konkrete regler for arbejdstiden, når solcelleanlægget skal opstilles, så støjgener mest muligt lægges i almindelig arbejdstid, hvor vi andre også er på arbejde. Der er tale om et langvarigt projekt med megen monoton støj, som især vil være til stor gene for alle os, der bor tæt på anlægget.

Der bliver på borgermødet talt om muligheden for at der bliver lavet en bypark ud mod Lakkendrupvej. Det ser vi ikke som en optimal løsning, da vi tænker, at det vil blive sparsomt, hvor meget den vil blive brugt, samt hvem skal stå for at vedligeholde den? Og hvorfor bruge endnu mere god landbrugsjord på et projekt, der igen vil skabe debat i vores lokalområde. Vores forslag er i stedet, at der bliver brugt flere penge på det levende hegn omkring anlægget, så visuelle gener hurtigere eller bedre bliver skjult. Måske højere beplantning fra start eller et bredere hegn (konkret forslag kommer i høringssvar fra Lakkendrup og naboer til det kommende solcelleanlæg, hvor vi også er underskrivere). Alternativt kunne en for os mere attraktiv mulighed for at ”give byen noget igen” for solcelleanlægget være, at man renoverer og gør den triste og faldefærdige legeplads i Præstemarken mere grøn. Dette til gavn for byens børn, for vores gode børnehus og for skolen. Der kunne fx opstilles et nyt madpakkehus, nye legeredskaber, grønne tiltag fx i form af et stort ”vild med vilje bed, klatretræer m.m. Dette ville måske kunne tiltrække nye tilflyttere til lokalsamfundet i form af børnefamilier.

Afslutningsvis håber vi, at naboer til projektet vil blive hørt først frem for andre borgere, når det kommer til både bekymringer, idéforslag og hvad økonomiske midler fra Grøn Pulje skal bruges til. Vores ønske er, at Grøn Pulje sikres det berørte område og dermed ikke tiltænkes fx Gudmekongens land, andre foreninger eller et andet sted i kommunen. Vi foreslår, at der laves en lokal forening bestående af berørte naboer til projektet – fx bestående af bestyrelsen i Lakkendrup Bylaug, andre naboer til projektet af hustande på Ørbækvej eller Lakkendrupvej, evt. Ulrik Balman og fx 2 medlemmer fra Gudbjerg by. Altså hermed ment, at pengene fra det solcelleanlæg her bliver i nærmeste lokalområde. Der er trods alt forskel på, hvor meget gene de forskellige borgere får.

Med venlig hilsen

Allan og Mie Guldborg Bauch

Ørbækvej 253

5892 Gudbjerg Sydfyn

Bilag 1 – billede 1

Hele den mark omkring vores ejendom ønsker vi sløjfet.

Højlundsvej
Højlundsvej
Højlundsvej
Højlundsvej
Lakkendrupvej
Lakkendrupvej
Lakkendrupvej
Lakkendrupvej
Ørbækvej
Ørbækvej
Ørbækvej
Lag
Google
Billeder ©2023 Aerodata International Surveys,CNES / Airbus,Maxar Technologies,Scankort,Kortdata ©2023
Danmark

Bilag 2 –billede 2

Den røde markering er det område, vi som minimum ønsker sløjfet fra projektet.

9. **Lakkendrupvej 58**

Høringssvar vedr. Solenergianlæg Højlundsvej

Vi er som beboere i Lakkendrup meget bekymrede over udsigten til et solcelleanlæg, så tæt på os og byen som helhed.

Bekymringen går på den store mængde overfladevand som solcellerne vil afføde, og som vil skabe store udfordringer i byen og især for os.

Kloaksystemet har i Lakkendrup i forvejen meget svært ved at optage store mængder regnvand med oversvømmelse af veje, marker og kældre til følge.

Vi er i særdeleshed nervøse for den store afvanding, der skal ned igennem alle de små vandløb og kloaksystemet på vores grund.

Da vi er gjort opmærksomme på, at solceller også udleder PFAS, giver det selvfølgelig også anledning til stor bekymring, da meget af det vil ende på vores grund qua de store vandmængder.

Det vil være giftigt for vores græssende dyr, men også forringe vores mulighed for salg af ejendommen.

Vi håber derfor, at Svendborg Kommune vil afvente beslutning om solenergianlæg Højlundsvej til man har udbedret kloaknettet i Lakkendrup samt fået udviklet solceller uden PFAS udskilning.

Med venlig hilsen

Bent og Susanne Hougaard

Lakkendrupvej 58

5892 Gudbjerg

Benthougaard7@gmail.com

Shougaard1@gmail.com

10. Ørbækvej 252

MAZANTI—
ANDERSEN

27.4.2023
Sagsnr. 70696/LHA
ID 57

1. INDLEDNINGSVIST

Jeff Ramsgaard bor på Ørbækvej 252, 5892 Gudbjerg. Solcellerne ønskes opført på marken ved Højlundsvej, 5892 Gudbjerg (området er en del af Svendborg Kommunes største lokalområde; Gudme/Gudbjerg/Hesselager/Oure).

Nedenfor ses billede af marken, hvor solcelleparken ønskes opført og Jeff Ramsgaards adresse:

2. INDSIGELSR MOD OPØFØRELSE AF SOLCELLEPARKEM

1) Karakteristiske naturtræk, naturværdier og kendetegn

Af kommunens lokalområdeanalyse fra august 2022 udarbejdet af NIRAS A/S (rådgivende ingeniører) fremgår, at Svendborg kommune er særligt kendetegnet for deres landskabsværdier, herunder:

"Landskaber og kulturmiljøer af høj visuel kvaliteter og med stor tidsdybde og ringe grad af forstyrrelse af tekniske anlæg kendetegner kommunens lokalområder."

Ved at opsætte en stor solcellepark, der udgør et stort teknisk anlæg, vil netop dette kendetegn være i fare.

Gudbjerg, som er byen hvori solcellerne vil opføres, er ifølge rapporten også netop kendt for sine store skove, landbrugsarealer og rig natur.

De grønne områder, herunder naturen og landbrugsmarkerne, som altså særligt kendetegner Svendborg og lokalområderne, vil efter opførelsen af en stor solcellepark i stedet blive kendetegnet for denne.

I Tved (som ligger ca. 8 km væk fra Højlundsvej) er der desuden opført en stor solcellepark i 2022 bestående af over 70.000 solcellemoduler fordelt på 37 hektar jord (fremgår af denne artikel: https://faa.dk/svendborg/se-billeder-af-prageteksemplet-ny-solcellepark-er-den-foerste-af-sin-slags-i-svendborg-men-nok-ikke-den-sidste).

Opførelsen af store solcelleparker vil ændre det visuelle udtryk væsentligt i lokalområdet og vil påvirke landskabet. Opmærksomheden vil henledes på det store tekniske anlæg og områdets pludselige industrielle karakter, og Gudbjerg bliver dermed frataget en del af sit kendetegn. Opførelsen medfører dermed en negativ påvirkning af det eksisterende landskabsbillede for omkringboende og andre som besøger lokalområdet for dets naturomgivelser.

I henhold til kommunens ideoplæg skulle der angiveligt været placeret 2 nærliggende vindmøller i området, hvor solcelleparken skal placeres. Placeringen af solcelleparken har derfor ikke en naturlig tilknytning til et allerede eksisterende område med andre tekniske anlæg. Solcellerne kunne i stedet placeres andetsteds i et afgrænset område, hvor andre tekniske anlæg er placeret, hvilket kunne medføre at Gudbjerg kunne friholdes for etableringen af store tekniske anlæg.

MAZANTI—
ANDERSEN

2) Naturområder/fredning

Der er undersøgt på Danmarks Arealinformation (link: https://arealinformation.miljoeportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution) ift. naturbeskyttelsesområder.

Der synes at være nogle fredede fortidsminder i nærheden som jeg har fundet på Danmarks Arealinformation – se nedenfor.

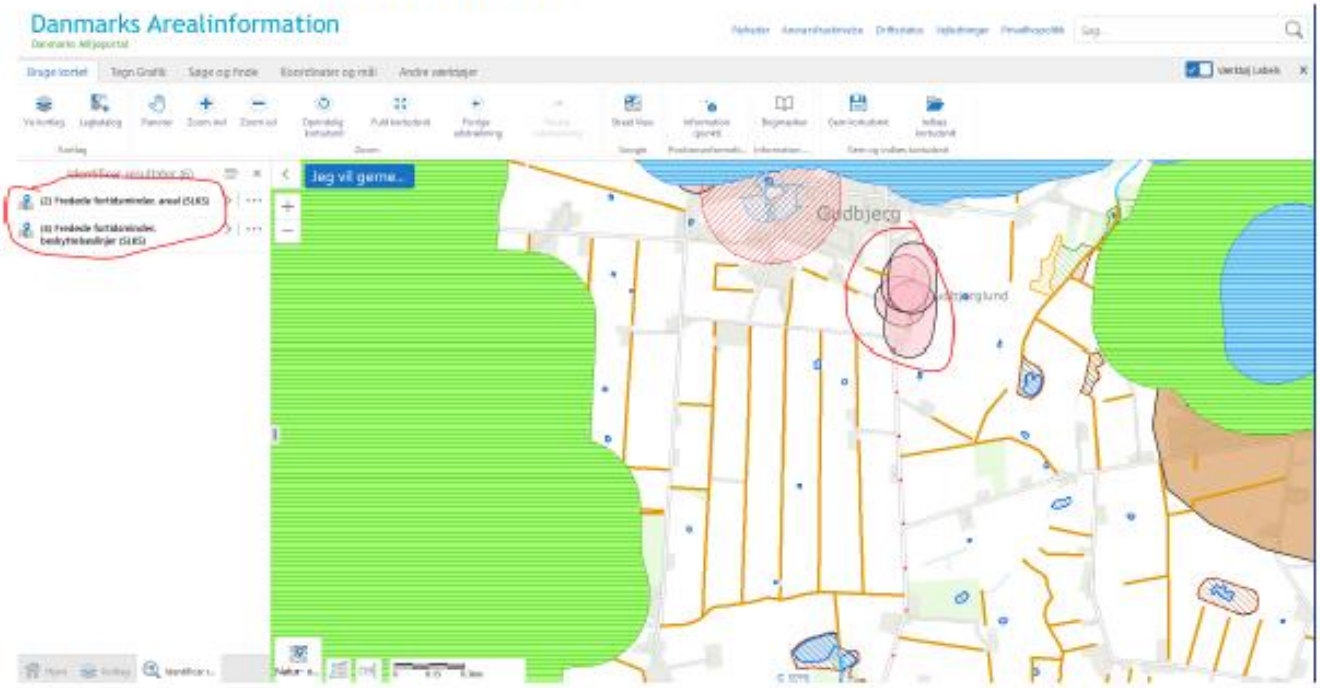

MAZANTI—
ANDERSEN

Derudover synes der er også at være beskyttede søer (naturbeskyttelseslovens § 3), som er de blå prikker, jeg har markeret med rød, se billedet nedenfor. Disse beskyttede søer (§ 3 søer, kalder de dem) er også nævnt i miljøkonsekvensrapporter.

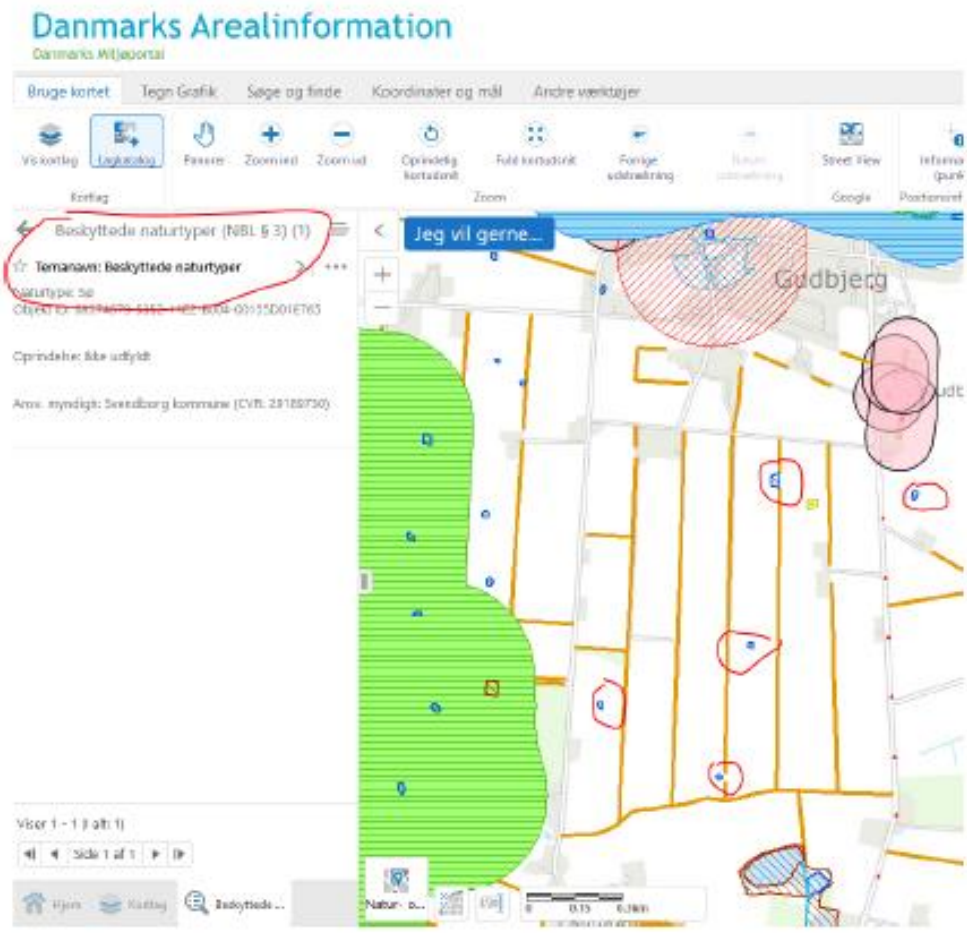

MAZANTI—
ANDERSEN

3) Indvirkning ift. eksisterende forurening/miljøbelastning

Selve produktionen af solceller medfører udslip af klimagasser og CO2. Selve produktionen af en stor solcellepark har klimaskadelige konsekvenser.

Artiklen her beskriver det nærmere: (https://ing.dk/artikel/opraab-fra-forsker-solceller-er-den-mest-klimaskadelige-groenne-energiform)

En anden artikel her beskriver også nærmere klimakonsekvenserne ved at producere solceller: https://avisendanmark.dk/danmark/solpaneler-kan-skade-klimaet-de-vaerste-bliver-foerst-groenne-efter-48-aar-og-saa-lang-tid-er-de-slet-ikke-bygget-til-at-holde

4) Dyre- og planteliv, biologisk mangfoldighed og beskyttede

Projektet kan have betydning for dyre- og plantearter i området. Der er en nærliggende skov i nærheden (dyrehaveskoven) af større karakter, hvorfor der ubestridt må bestå et større dyre- og planteliv.

Det må lægges til grund, at der i forbindelse med opførelsen af solcelleparken vil være øgede trafik-, støv- og støjgener, som kan belaste dyre- og plantelivet.

Denne artikel understøtter, at støj påvirker dyrelivet væsentligt: https://videnskab.dk/natur-videnskab/i-skovens-dybe-stille-wruuuuuum/

5) Befolkningen

Opførelsen af solcelleparken vil eventuelt kræve nedrivning af ejendomme som ligger ved marken. På forsiden af kommunens ideoplæg, synes det dog at ligne, at man vil bevare ejendommene på marken, se indhakkene nedenfor.

Det vil medføre, at ejendomme ligger uforholdsmæssigt og urimeligt tæt på solcellerne. Det vil få store konsekvenser for ejerne.

Udover ejendommene på selve marken, er der også flere naboejendomme og omkringboende tæt på marken, herunder Jeff Ramsgaard. Alle disse beboere bliver også væsentlig påvirket af solcelleparken, idet de placeringsmæssigt står i nær tilknytning hertil.

Det synes særligt kritisk, at der er tale om så mange omkringliggende ejendomme og beboere, der vil blive påvirket markant af trafik, støj, støv og udsigt både under opførelsen af parken og efterfølgende.

Solcelleparken må opføres et sted, hvor et minimal antal beboere vil blive påvirket.

Udover omkringliggende ejendomme ligger Gudbjerg by ifølge Google Maps 1,5 km væk fra Højlundsvej, og i fugleflugtslinje vil dette være endnu mindre. I Gudbjerg by er der omkring 463 indbyggere (2020, hurtig google søgning), som også bliver påvirket i forhold til trafik, støj, støv og udsigt mm.

6) Genskin fra solceller

Særligt genskin fra solceller kan være til gene for de omkringboende samt trafikken.

Selvom solcelleanlægget eventuelt vil blive antirefleksbehandlet, vil dette blot bidrage til et lavt refleksionsniveau, men kan ikke elimere refleksionerne.

MAZANTI—
ANDERSEN

Trafikken vil også påvirkes af ovenstående, idet den grønne linje på nedenstående billede viser veje og synes at ligne en af de primære veje ind til Gudbjerg by, men også til og fra Svendborg by. Dermed kan der opstå store gener for de mange forbikørende hver dag.

7) Attraktionsværdi og husets værdi

Attraktionsværdien vil falde og ejendomme i Gudbjerg vil falde i værdi. Huspriserne vil dermed også falde, husene vil blive svære at sælge. Byen og lokalområdets æstetiske værdi vil falde katastrofalt og dermed også ejendomsværdierne.

Man kan også generelt argumentere for, at byens potentiale for at udvikle sig positivt, får det endnu sværere og Svendborg kommunes største lokalområde vil i sig selv miste attraktions-værdi.

MAZANTI—
ANDERSEN

3. ANDET

I miljøkonsekvensrapporter er yderligere nævnt følgende hensyn:

- Arkæologiske værdier
- Menneskers sundhed
- Jordarealer
- Vand
- Klima
- Materielle goder
- Samspillet mellem ovenstående faktorer

Artikel om evt. øvrige indsigelser kan findes her: https://jv.dk/vejen/laes-hele-kristine-og-simon-hamann-indsigelse-mod-solcelleparken-i-tirslund

11. Sortemosevej 11

"Høringssvar solenergianlæg Højlundsvej"

Fra:
Jens Fynbo,
Sortemosevej 11
Lakkendrup
5892 Gudbjerg
jensfynbo1@gmail.com

Placeringen af solcelleanlægget er dybt problematisk. Der er i og for sig ikke nogen modvilje hos undertegnede ift. solcelleanlæg generelt. Men den valgte placering er efter min mening grænsende til tåbelig og som minimum et udtryk for manglende analytisk arbejde fra projektmagers side. Jeg vil på de kommende sider dokumentere hvorfor jeg mener at et solcelleanlæg på pågældende flade ikke er hensigtsmæssig, og endda måske endda direkte lovstridigt.

Problemer med grundvandsspejl og overfladevand

Anlægget ønskes anlagt på en kraftigt faldende skråning med SSØ vendt fald mod moseområde.

Figur 1 Afvandingens hovedretning (højdeforskel mellem de to røde punkter er 35m) https://sdfikort.dk/

Figur 2 Udklip fra ideoplæg fra Svendborg kommune

Der er et fald på 35m fra højeste punkt kote 90,00 til vandspejlet i mosen kote 55,00 iflg. kotekort (https://sdfikort.dk/).

Da længden af anlægget bliver ca. 1200m vil det give et fald på ca. 30 promille. Ved boligbyggeri beskriver man normalvis et fald på 20 promille som tilstrækkeligt fald bort fra husmur for at undgå vandindtrængning af regnvand i kælder og murværk, da vandet så vil bortledes som overfladevand. Der er her tale om et fald der er 50% større. Dette giver i sig selv ikke ændrede nedsivningsforhold, ifht. nuværende landbrugsdrift, såfremt at solcellerne er **sydvendt**, da solcellerne vil føre vandet "ind" under den foranstående række, hvorfor det samlede areal til nedsivning bibeholdes. Der vil dog stadig være store mængder overfladevand der skyller til moseområderne ved kraftig regn og i særdeleshed ved skybrud, det er allerede tydeligt i dag.

På grund af de store kote-forskelle i projektområdet vil det gå helt galt ved **øst/vest vendte** solpaneler. Da rækkerne er næsten sammenfaldende med afvandingsretningen.

En simpel beregning på en øst/vestvendt solcelleplacering vil medføre at mere end 75% af anlæggets grundareal ikke vil blive anvendt til nedsivning. En vippeanordning eller for den sags skyld fastmonteret øst/vest vendte solceller vil medføre at der dannes afvandingskanaler mellem rækkerne. Det vil medføre katastrofale vandproblemer i og omkring Lakkendrup, på samme niveau som vi oplevede i 2016. Dengang medførte det bl.a. en næsten total ødelæggelse af Lakkendrupvej nummer 49, samt 15 cm vand i kælderen på Sortemosevej 11 og en væltet støttemur.

Udover risiko for øgede vandproblemer i Lakkendrup, giver det anledning til øget PFAS i det hurtigt strømmende overfladevand. Et øst/vest vendt solcelle anlæg vil medføre at store dele af nedsivningsarealet ikke vil blive anvendt, hvorfor en øget vandmængde vil blive bortledt som overfladevand og ikke via nedsivning. Dette vil øge risikoen for at en endnu større del af en evt. PFAS-forurening vil ende i moseområdet, se afsnit om forurening.

<u>Spørgsmål 1:</u> **Kan Svendborg kommune/valgte kommunalpolitikere garantere at der ikke, pba. solcelleanlægget, sker ændring af grundvandsspejlet i lokalområdet, med deraf negative konsekvenser for ejendomme og beboere?**

<u>Spørgsmål 2:</u> **Kan Svendborg kommune/valgte kommunalpolitikere garantere at der ikke, pba. solcelleanlægget, vil opstå problemer med øget overfladevand – tilstrømmende mosen, med deraf opstigning i hele moseområdet?**

Der er allerede problemer med meget overfladevand for de boliger der ligger lavt, især i efterår og forår (bla. Sortemosevej 11). I 2016 måtte Svendborg kommune sikre vejvand ved at sætte en kantsten på den fulde længde af Sortemosevej 11, vandet afledes nu til dels ned over Lars Rytters vej og ind på "legepladsen". Så medmindre at kommunen kan dokumentere at det planlagte anlæg ikke giver øgede problemer med vand uanset om det er opstigende vand fra grundvandsspejlet eller overfladevand, så bør man overveje at finde et mere vandret areal til projektområde så nedsivning er sikret på <u>egen</u> matrikel.

Risiko for forurening med PFAS og andre stoffer

Der anvendes store mængde af PFAS i solceller og kabler til solceller det er der ingen tvivl om.

Generelt er de perfluorerede PFAS-forbindelser ikke nedbrydelige, idet det kræver et højt oxidationspotentiale at bryde den stærke kulstof-fluor-binding (C-F) i fluorkulstofkæden, som er kernen i perfluorforbindelser. For reduktiv defluorinering kræves et meget lavt potentiale, hvorved der sker en trinvis fjernelse af fluoratomer, som erstattes af brint. Dette betyder, at der hverken under anaerobe eller aerobe

forhold sker nedbrydning af perfluoralkylkæder i jord og grundvand (Liu & Mejia Avendaño 2013), (Wang et al. 2009), (N. Wang et al. 2012), (Zhang et al. 2013) og (Rhoads et al. 2008). De 20 PFCA'er og PFSA'er i Miljøstyrelsens kvalitetskriterier (Miljø-og Fødevareministeriet 2021) er således persistente og vil ikke nedbrydes under normale miljøforhold i jord eller grundvand. (Citat s. 59 i Håndbog om undersøgelse og afværge af forurening med PFAS-forbindelser)

Advokat Jacob Carl fra advokatfirmaet Tellus, anbefaler landmænd at sælge jorden da forurening kan give bagslag. Det gør han, fordi forureningsrisikoen fra overflademateriaier ifølge ham endnu er for ukendt. Det skriver LandbrugsAvisen.

Der er heller ikke tvivl om at PFAS er skadelig for mennesker og dyr, især langtidspåvirkning kan give negative helbredseffekter.

Ifølge Sundhedsstyrelsens ekspertgruppe viser den eksisterende viden at PFAS har følgende helbredseffekter:

- *Nedsat antistofrespons i forbindelse med vaccination, primært hos børn*
- *Forhøjet kolesterol*
- *Nedsat fødselsvægt*
- *Let leverpåvirkning*

Kilde: www.sst.dk

Der er stor tvivl om hvorvidt PFAS afgives til omgivelserne fra solcelleparker, og i hvor store mængder. Men er politikkerne i Svendborg Kommunen klar til at spille russisk roulette med folkesundheden og naturbeskyttelsesområder?

Et øst/vest vendt solcelleanlæg vil give udfordringer med afvanding, se tidligere argumentation. Med baggrund i en øget overfladevandstrøm mod mosen vil der uundgåeligt medbringes PFAS og andre stoffer der udvaskes/afvaskes fra solcellerne. Der anvendes coating af overfladerne på solcellerne således at man kan minimere vedligeholdet i driftsperioden. Disse stoffer vil ende i mosen. Da PFAS har tendens til at ligge i overfladen af et vandbassin (S. 95 Håndbog om undersøgelse og afværge af forurening med PFAS-forbindelser) – vil det formodes at en øget mængde af PFAS vil ende i mosen.

Da mosen tilbage i 2006 blev lagt tilbage til et vådområde (Vådområde planperiode 1) steg vandspejlet markant i området. På sortemosevej 11, steg grundvandsspejlet således at det nu står kun 4 cm under vores kældergulv. Ligeledes har vi vandtryk ind igennem sokkelvægen mod nord, til tider er vandtrykket så stort at der står små vandstråler ud af kældervæggen. Dette er især et efterårsproblem hvor jorden er mættet og grundvandsspejlet står højt. Den ændrede natur i sortemosen er en gave til fugle og dyrelivet og har stor naturmæssig værdi for området. En evt. tilstrømning af PFAS-holdigt overfladevand vil kunne skade afgræsningsområderne der støder op til moserne. Bla. bliver store områder hver efterår og vinter oversvømmet hvorfor store græsarealer vil blive forurenet såfremt der er PFAS i overfladevandet. PFAS har en tendens til at ligge i de øverste vandlag, og vil derved blive skyllet ind over græsningsområderne. Det vil give udfordringer for de lokale kvæg- og mælkebønder da områderne bliver afgræsset, og skal afgræsses for at dyrelivet i sortemosen kan fungere som tilsigtet. Se "Flot kik til fuglene i Sortemosen" Fyn's Amts Avis.

Moserne er pr. definition beskyttet natur iflg. Miljøstyrlesen https://mst.dk/natur-vand/natur/national-naturbeskyttelse/3-beskyttede-naturtyper/beskyttelse-af-3-naturtyper/moser/

Det er for mig problematisk at man vil bruge moserne som afvandingsbassin til et solcelleanlæg. Hvorvidt det overhovedet er lovligt stiller jeg mig meget tvivlende overfor.

Endvidere vil fugle og hårvildt der også bruger områderne til fouragering blive udsat for PFAS-holdigt vand og -planter (se afsnittet om Danmarks Jægerforbund).

<u>Spørgsmål 3:</u> **Kan Svendborg kommune/valgte kommunalpolitikere dokumentere med videnskabelig evidens at der ikke er risiko for øget PFAS påvirkning fra det planlagte solcelleanlæg i og omkring moserne og de tilstødende græsarealer?**

<u>Spørgsmål 4:</u> **Kan Svendborg kommune/valgte kommunalpolitikere dokumentere med videnskabelig evidens at der ikke er risiko for øget PFAS i overfladevandet i lokalområdet?**

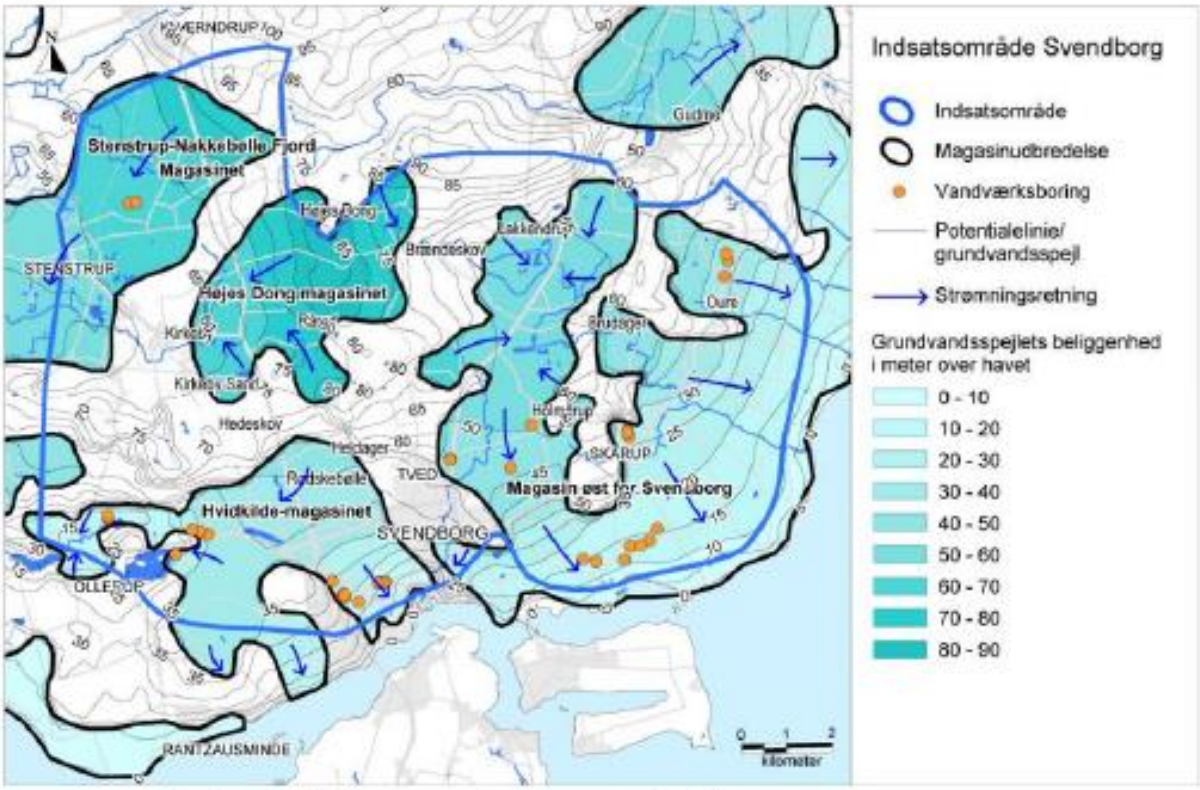

Figur 17. Grundvandsspejlets beliggenhed og vandets strømning i de mellemste magasiner.

<u>Spørgsmål 5:</u> **Kan Svendborg kommune/valgte kommunalpolitikere dokumentere med videnskabelig evidens at der ikke er risiko for øget PFAS i grundvandet i lokalområdet og forurening af grundvandsmagasinet øst for Svendborg?**

Hvis ikke der tydeligt kan svares ja til ovenstående spørgsmål, bør kommunen lade tvivlen komme borgerne til gode og udsætte beslutningen af pågældende solcellepark til at der kan fremskaffes evidens for at der ikke sker en forurening af lokalområdet herunder moseområderne, de tilstødende markarealer og ikke mindst drikkevandsmagasinet.

Risiko for at ødelægge vigtige fortidsminder

Da der er tydelige tegn på og viden om at netop gudmekongens land er et nationalt historisk fortidsminde ser jeg det som yderst problematisk at man penetrerer hele projektområdet med nedramning af pæle, ned i en dybde på 2m. Da der tidligere er fundet genstande på netop projektområdet og at projektområdet ligger i umiddelbar nærhed til Gudmekongens hal mindre en 2,8km (luftlinje) finder jeg det betænkeligt at man ikke undersøger det fulde areal for evt. genstande. En arkæologisk undersøgelse af arealet bør igangsættes for at se om der ligger fortidsminder der ligger dybere en normal landbrugsdrift.

<u>Spørgsmål 6:</u> **Kan Svendborg kommune/valgte kommunalpolitikere dokumentere at der ikke ødelægges fortidsminder i forbindelse med etablering og drift af solcelleanlægget.**

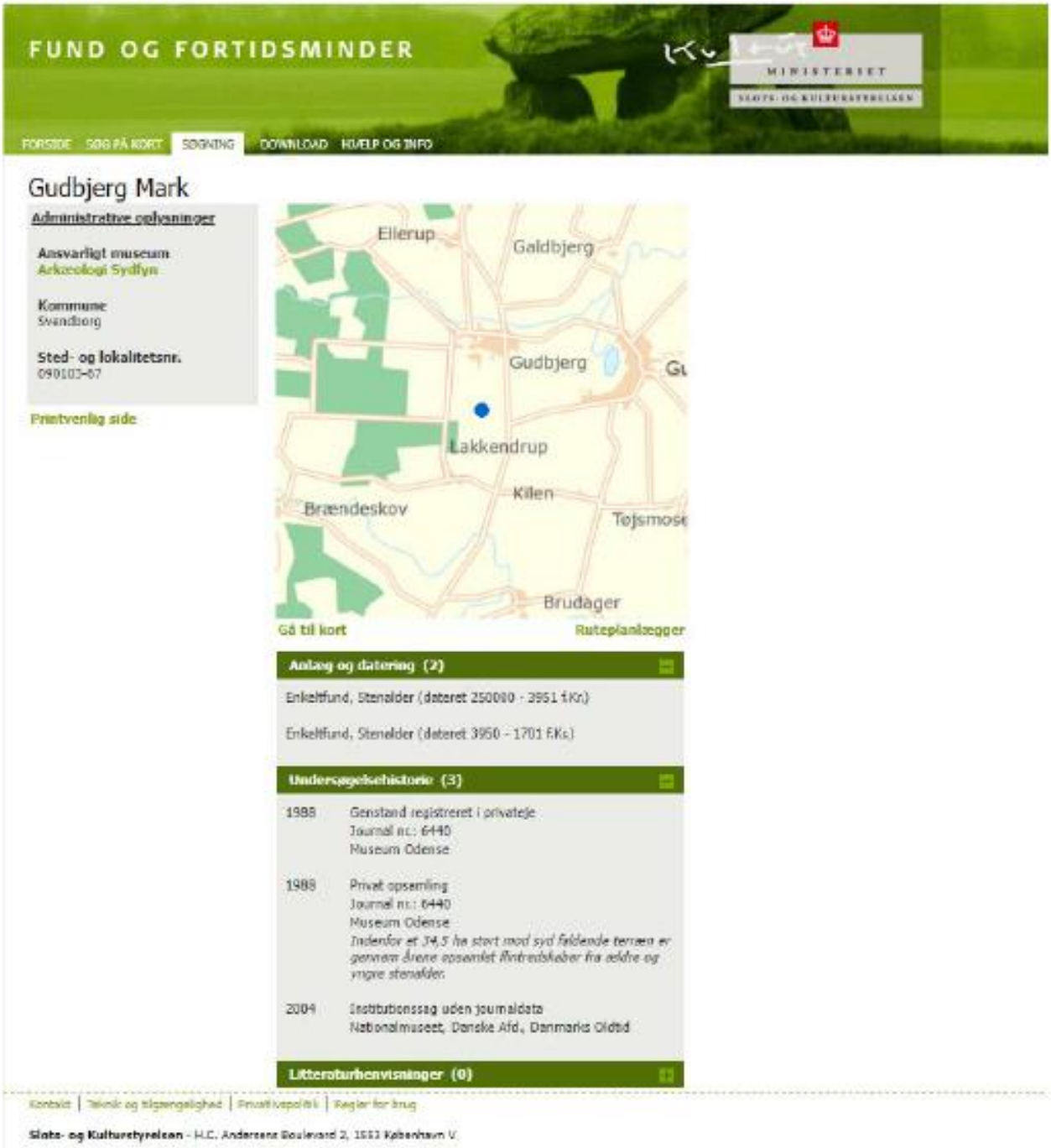

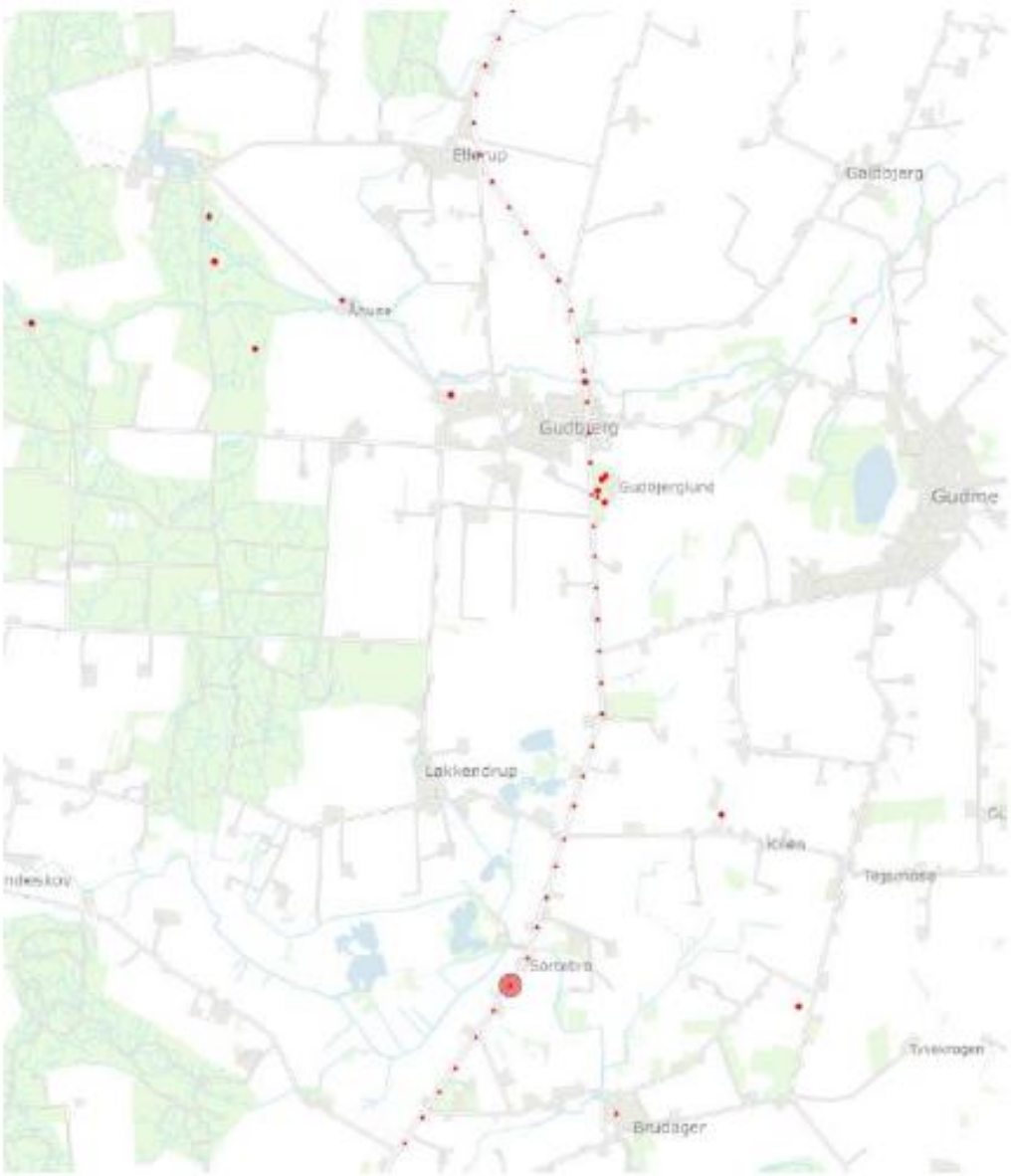

Risiko for at området bliver klassificeret som en "Energiø"

Ifølge referat fra kommunalbestyrelsesmøde den 28.02.2023 er et af argumenterne for netop den valgte placering at der allerede er et "energianlæg" i området i form af 2x80m høje møller. Denne argumentation medfører ret store bekymringer fra undertegnede. Argumentationen vil med stor sandsynlighed blive genanvendt når de to "små <80 m" og efterhånden gamle møller skal skrottes. Jeg frygter at næste runde bliver noget i retning af – nu ligger der jo en "øjebæ" i form af et solcelleanlæg så tager vi ikke hensyn til lokalbefolkningen og rejser et par kæmpe vindmøller – nu da infrastrukturen er på plads. En lokalplan er jo kun en hensigtserklæring indtil politikerne beslutter sig for noget andet.

<u>Spørgsmål 7:</u> **Kan Svendborg kommune/valgte kommunalpolitikere garantere at der ikke vil blive rejst højere møller end de nuværende, på eller i umiddelbar nærhed til projektområdet?**

Risiko for lavfrekvent støj

Da jeg og min familie flyttede fra Odense til Lakkendrup i 2006 var det ikke pga. at Svendborg har et af de højeste kommunale skattetryk – nej det var for at komme væk fra byen og især larmen. Nu ser det ud til at vi skal ha' en konstant støjkilde fra en transformer der ligger på 65-70 dB (placering formodentlig liggende i sydøstlig ende af projektarealet).

Ikke nok med at det er voldsomt irriterende at skulle ha' en ekstra støjkilde, udover vindmøllerne, så er der også forskning der viser at støj har fysisk negative konsekvenser for helbredet. Følgende er uddrag fra kræftens bekæmpelse.

Resultaterne peger på, at der generelt er en sammenhæng mellem støj og en øget risiko for hjertekar-sygdomme, type 2-diabetes og brystkræft, selv om støjen holder sig under grænseværdien på 58 dB. Vi ser faktisk, at vejstøj synes at øge risikoen for flere af sygdommene allerede fra omkring 35-40 dB, som er der, hvor vores estimering af støj starter, siger Mette Sørensen.

Det bør undersøges hvorvidt de tænkte placeringer af transformerstationerne kan give anledning til støjgener. Alternativt skal det kræves at transformerstationen placeres midt i projektarealet for at minimere gener for naboer til anlægget.

<u>Spørgsmål 8:</u> **Kan Svendborg kommune/valgte kommunalpolitikere garantere at der ikke vil blive støjgener fra solcelleanlægget eller de til solcelleanlægget hørende installationer eksempelvis transformere og invertere?**

Danmarks Jægerforbund

Der drives jagt på de omkringliggende arealer især tænkes der her på ande- og gåsejagt i mosen og rå- og dåvildtjagt på de tilstødende arealer. Risikoen for forurening af de jagtbare arter og dermed en risiko for dem der spiser vildtet er til stede såfremt at der sker en øgning af PFAS-indholdet i mosen og de tilstødende græsningsarealer.

<u>Spørgsmål 9:</u> **Kan Svendborg kommune/valgte kommunalpolitikere garantere at der ikke vil blive problemer med ophobning af PFAS i dyrevildtet i moseområdet eller de tilstødende afgræsningsarealer?**

Danmarks Jægerforbund skriver endvidere at:

Større solcelleanlæg bør etableres på landbrugsarealer, og ikke i umiddelbar nærhed af kysten eller større søer. Anlæggene bør heller ikke etableres i, eller i umiddelbar nærhed af, nuværende eller fremtidige vådområder. Der har været tilfælde, hvis fugle forveksler solcelleanlæg med vand, og derfor prøver at lande på dem.

Naturbeskyttelse

Uddrag fra " Naturstyrelsens vejledende udtalelse om opsætning af solenergianlæg "

Bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 16 er generelt restriktivt administreret navnlig i det åbne land. I lighed med ovennævnte beskyttelseslinjer vil hensynet til etablering af alternative energianlæg kunne begrunde en dispensation fra sø- og åbeskyttelseslinjen samt skovbyggelinjen, medmindre konkrete landskabelige og naturmæssige hensyn taler imod.

Da landskabet netop har en karakter som taler imod (kraftigt fald mod mosen) så der sker en afvanding til beskyttede moseområde må det netop være svært at omgås naturbeskyttelseslovens § 16.

Spørgsmål 10: **Kan Svendborg kommunen/valget politikere garantere at man ikke afviger fra naturbeskyttelsesloven, på en sådan måde at der er øget risiko for forurening af moserne og de tilstødende arealer?**

Økonomisk værditab

Huspriserne vil helt sikkert falde og de næste mange år kan vi ikke sælge, for hvem vil købe et hus hvor der kommer til at ligge en potentiel forureningskilde og en gedigen øjebæ i baghaven og med en potentiel sidegevinst på et par kæmpe vindmøller om nogle år.

Spørgsmål 10: **Kan Svendborg kommune/valgte kommunalpolitikere garantere at der ikke med baggrund i solcelleanlægget vil ske et værditab af boligerne i og omkring Lakkendrup?**

Tvivlsom projektmager

Projektmageren er en amatør (det er man til man kan bevise at man kan sit arbejde – og det har han ikke gjort nogen steder endnu - hans eget udsagn på borgermødet i Gudbjerg forsamlingshus). Hans CV er simpelthen for tyndt til at jeg vil råde kommunen til at indgå aftaler med en mand der ikke kan dokumentere at han kan sin metier.

Der er i ovenstående beviser på at hans evne til at beregne nedsivningsarealer er ikke eksisterende, alternativt omgås han sandheden meget lemfældigt, da han på borgermødet sagde at der INGEN problemer vil opstå med overfladevand pga. solcellerne. Det er kun korrekt på vandrette flader, hvis derimod retning af solcellerækkerne er sammenfaldende med afvandingsretning vil der uden tvivl opstå afvanding af overfladevand og ikke nedsivning.

Konsekvenser

Såfremt at Svendborg Kommune ikke kan give svar på tiltale, forbeholder jeg mig retten til at anlægge civilt søgsmål mod såvel Svendborg Kommune som de politikere der er med til at gennemføre ovennævnte projekt, såfremt at det skulle vise sig at der kommer forurening med PFAS. Såfremt at projektet gennemføres vil jeg før, under og 2-5 år efter få EUROFINS til at fortage vand og jordprøver, med det formål at sikre dokumentation for de reelle forhold. Med baggrund i at man nu er blevet gjort opmærksom på problemstillerne med bla. risiko for PFAS-forurening, afvandingsproblematikker og risiko for bolig, sundhed og natur - tænker jeg at man bør trække i arbejdstøjet og finde en alternativ placering, hvor arealet er mere vandret og afvanding kan fortages på egen matrikel.

Såfremt at der er brug for de fulde referencer på kilder, kan disse fremsendes.

Lakkendrup den 14.05.2023

Jens Fynbo

12. Lakkendrup Bylaug

Høringssvar solenergianlæg Højlundsvej

Mange beboere i Lakkendrup og omegn omkring den foreslåede solcellepark ønsker at der findes en alternativ placering af solcelleparken, hvor den ikke giver så mange gener for beboerne.

Dette hørringssvar indgives på vegne af medlemmerne af Lakkendrup Bylaug.

Argumenter mod og bekymringer for solcelleanlægget:

- Vi er bekymret for den PFAS (se bl.a. vedlagte artikler), der udskilles fra solcellerne ved regnvejr ift. om det ender i naturen. Vi har forskellige landbrug i området og har derved græssende dyr, der vil optage det i sig. Ifølge Fødevarestyrelsen må arealer, hvor der er registreret PFAS ikke længere afgræsses.
  Nogle kommuner har besluttet at afvente afklaring af PFAS-problematik ift. at opsætte solcelleanlæg, hvilket vi også vil anbefale Svendborg Kommune at gøre, eller som minimum sikre, at de ikke bliver anlagt i kuperet terræn og på steder, hvor der allerede er afvandingsproblemer. Derudover ender vandet fra solcellepark-området i moser og søer i området, hvor der er rigt dyreliv; bl.a. havørne, traner, isfugle, kohajrer, store flokke af grågæs samt rødlistede dyre- og plantearter. Kommunen har selv været medvirkende til at etablere Sortemose Vådområdet, hvilket bl.a. har været med til at øge grundvandsspejlet i Lakkendrup markant. Dette medfører at eventuel udskilt PFAS vil forblive i naturen og lokalområdet.

- Ifølge Danmarks Jægerforbund bør solcelleanlæg ikke placeres i umiddelbar nærhed søer og vådområder, hvilket netop er forekommende samtidig med moseområder ved Lakkendrup.
  Der har været tilfælde, hvor fugle forveksler solcelleanlæg med vand, og derfor prøver at lande på dem. (se mail).

- Vi har store bekymringer for det øgede overfladevand, som anlægget vil lede ned i byen. Vi er i forvejen meget hårdt ramt af et dårligt kloaksystem og overfladevand, der ikke kan komme væk fra bebyggelse. Grundvandsspejlet ligger helt i kælderniveau, og vi oplever ofte, at vandet ikke kan komme væk fra byen.

- Generelt må det ses som uhensigtsmæssigt at placere et solcelleanlæg i kuperet terræn pga. at det øger synligheden. Der er et fald fra kote 90 på det højeste punkt i solcelleområdet og til mosen lige syd for området, som ligger i kote 55, hvilket kun er over en strækning på ca. 1200 m. Mosen ligger desuden i samme højdekote som Sortemosen.
  Der er derfor stor bekymring for denne placering. Kommunen beskriver desuden selv i kommuneplanen, at der ikke skal opstilles solcelleparker i kuperet terræn.

- Støjgener fra inverter-station og transformerstationer og i forbindelse med udsigten til roterende celler tæt på bebyggelse.

- Argumentet fra kommunen om, at solcelleanlægget skulle ligge, hvor der i forvejen er energikilder (vindmøllerne), får os til at frygte, at man senere vil udvide både vindmøller og solcelleanlæg omkring os. Vi vil ikke være en del af en energi-ø - vi har tilvalgt at bo på landet.

- Vi er bange for at biodiversiteten ødelægges af solcelleanlægget.

- Vi er bekymrede for strålingen fra elektromagnetismen og den indflydelse, den får på mennesker og dyr i området.

- Den landskabelige udsigt over det bakkede terræn, som er det, man bosætter sig for i dette område, bliver ødelagt.

- Stor refleksion af sollyset fra flader og blanke aluminiumsrammer fra anlægget.

- Forringelse af ejendomsværdien for vores boliger og arbejdspladser pga. alle de ovenstående punkter.

OBS på hjemmesiden står der: høringssvar mærkes ” Høringssvar solenergianlæg Højlundsvej” og der skal angives navn, adresse og e-mail i henvendelsen som mailes til plan@svendborg.dk

Underskrifter ang. høringssvar.

Navn.	Adresse.	Mail.	Underskrift.
Geralda Bloten	Sortemosevej 7	geralda_jan@hotmail.com	
Nikolaj B. Hansen	Lakkendrupvej 54	bb.hansen@hotmail.com	
Bjarne Degn	Sortemosevej 14	bjarnedegn1@gmail.com	Bjarne Degn
Helle Degn	Sortemosevej 14	helledegn.31@gmail.com	Helle Degn
Mie G. Bauch	Ørbækvej 253	mie.tangen@hotmail.com	
Allan G. Bauch	Ørbækvej 253	allan.nielsen@hotmail.com	Allan G. Bauch
Mia Meldgaard	Sortemosevej 10	mia-vedel-germsen@hotmail	mia Meldgaard
Jens Peder Meldgaard	Sortemosevej 10	jpmeld@hotmail.com	
Nina Rytter Jensen	Sortemosevej 9	sonderlund@ryt.dk	Nina Rytter Jensen
Lars Rytter Jensen	Sortemosevej 9	SONDERLUND@RYT.DK	
Peter Brøch Thomsen	Lakkendrupvej 46b	b.thomsen.pell@gmail.com	
Anne Espensen	Lakkendrupvej 46b	anneespensen@yahoo.dk	Anne Espensen
Kristian Pedersen	Lakkendrupvej 47	KP.her@hotmail.com	
SOFIE PEDERSEN	LAKKENDRUPVEJ 47	info@sofiepedersen.com	
Marianne Christensen	Sortemosevej 15	masu@outlook.dk	M. C.
Joachim Bjelkar	Langhdmsvej 8	mail@murer-jochimbjelke.dk	
Brian Tange	Lakkendrupvej 46	brian.tangen@hotmail.com	
Anette Tange	Lakkendrupvej 46	sonja.42@hotmail.com	Anette Tange
B. Hagensen	Lakkendrupvej 54	[illegible]	B. Hagensen

Susanne Haugaard	Lakkendrupvej 58	shaugaard1@gmail.com	Susanne Haug
Per Larsen	Langhdmsvej 10	Larsen.Per@live.dk	Per Larsen
Canna Bloten	Sortemosevej 8	drejfeldt@gmail.com	
Mette Fynbo	Sortemosevej 11	mette.fynbo1@gmail.com	Mette Fynbo
Mette Lauritsen	Lakkendrupvej 51	steinkunstner@icloud.com	Mette Lauritsen
Kasse Sylvest	Lakkendrupvej 49	lassesej@hotmail.com	

monitor

Prøv Klimamonitor i 14 dage gratis

Frygt for forurening får advokat til at anbefale landmænd at sælge jord til solceller

God forretning gennem udlejning kan give bagslag, advarer advokat, og landmænd bør derfor sælge sin jord i stedet.

NYHEDER 16. MAJ 2022 KL. 15.24

FILIP KNAACK KIRKEGAARD
Redaktør

LÆS ARTIKLEN SENERE

AUTOMATISK OPLÆSNING

Det er populært for landmænd at udleje sin jord til solceller frem for at sælge den.

Men nu anbefaler advokat Jacob Carl fra advokatfirmaet Tellus, at landmænd sælger jorden.

Det gør han, fordi forureningsrisikoen fra overflademateriaeler ifølge ham endnu er for ukendt.

Det skriver LandbrugsAvisen.

Advokaten rådgiver landmænd om solceller via det landmandsejede rådgivningsfirma Sagro. Han har via DTU forsøgt at finde ud af, om der er forureningsrisiko ved stofferne fra solcellernes belægning, såsom siliciumdoxid og nanobehandlet grafen, men har ikke kunnet få et klart svar.

»Jeg er ikke konspirationsteOretiker, og jeg ved ikke, om de her stoffer, der bruges i solceller, kommer til at gøre skade. Problemet er, at det er der heller ingen andre, der ved,« siger Jacob Carl til LandbrugsAvisen.

Dansk Solcelleforening har i 2019 fået Teknologisk Institut til at vurdere risikoen. Der er ingen fare for grundvandet, forlyder det, men omvendt er det usikkert, om der er risiko ved eksempelvis græssende får eller efterfølgende kornavl. Derfor råder Jacob Carl til at frasælge jord frem for at udleje.

Udlejning er ellers populært, eftersom indtægten er langt højere end planteavl. Ifølge LandbrugsAvisen er de aktuelle indtægter 18.000-20.000 kroner per hektar. Tidligere har avisen skrevet, at den gennemsnitlige bortforpagtningsindtægt er 5.000 kroner per hektar. Den præcise indtægt afhænger af jordens bonitet.

Tre ph.d.-opslag indenfor områderne klimatilpasning, bæredygtighed og transformation
ANSØGNINGSFRIST 10. MAJ
LÆS MERE HER
AARHUS SCHOOL OF ARCHITECTURE
Annonce

SENESTE NYT

Vismand om optimistiske klima-estimater fra Klimaministeriet: »Risikoen for, at man ikke når i mål, bliver større«
2 TIMER SIDEN

Ny Klimafremskrivning: Myndighedernes forventninger til CO2-fangst er røget i vejret
7 TIMER SIDEN

Se medlemmerne: NEKST har mødtes første gang
12 TIMER SIDEN

Danmark er på vej til at få et statsligt klimamærke, men først om to år: »Det er irriterende«
16 TIMER SIDEN

Civilingeniør: Tiden er inde til oprør
16 TIMER SIDEN

JOBS

Klima- og byudviklingsafdelingen søger juridisk planchef med appetit

REDAKTIONEN ANBEFALER

Forskning: Solcellers klimagevinst er meget forskellig fra producent til producent

NYHEDER

Københavns Kommune

Læs Mere

ARKITEKTSKOLEN AARHUS

TRE PH.D.-OPSLAG INDENFOR OMRÅDERNE KLIMATILPASNING, BÆREDYGTIGHED OG TRANSFORMATION

Arkitektskolen Aarhus

Læs Mere

SE ALLE JOBS

KURSER & KONFERENCER

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Internationalt klimadiplomati

Læs Mere

DS DANSK STANDARD

ISO 14001 kursus: Diplomkursus i miljøledelse - 2 dage

Bæredygtighed er i dag af stor betydning for alle organisationer, offentlige som private, og med ...

Læs Mere

DS DANSK STANDARD

Sådan integrerer du et energi- og miljøledelsessystem, ISO 50001 og ISO 14001

På kurset bliver du introduceret til standardernes krav og får indsigt i, hvordan de to standarde...

Læs Mere

SE ALLE KURSER & KONFERENCER

LÆS MERE

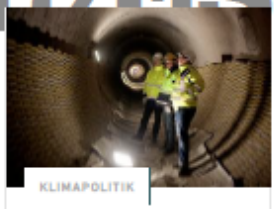

KLIMAPOLITIK

Vismand om optimistiske klima-estimater fra Klimaministeriet: »Risikoen for, at man ikke når i mål, bliver større«

NYHEDER

Ny Klimafremskrivning: Myndighedernes forventninger til CO2-fangst er røget i vejret

NYHEDER

Se medlemmerne: NEKST har mødtes første gang

NYHEDER

FØDEVARER

Danmark er på vej til at få et statsligt klimamærke, men først om to år: »Det er irriterende«

NYHEDER

KLIMAPOLITIK

Efter Klimaministeriets overtagelse af central klimaopgørelse: Alternativet kalder statsministeren i samråd

NYHEDER

AARHUS KOMMUNE

Plan om havneudvidelse i Aarhus er udskudt

NYHEDER

Regeringen lancerer partnerskab for at gøre de danske havne klar til ny klimainfrastruktur

NYHEDER

GRØN FORMIDLING

Stor klimahandledag samler 8.500 danskere til grønne arrangementer

NYHEDER

FORSIDEN

Ny Klimafremskrivning: Myndighederne

KLIMAPOLITIK

røget i vejret
NYHEDER | |

Se medlemmerne: NEKST har mødtes første gang
NYHEDER | |

KLIMAPOLITIK |

Efter Klimaministeriets overtagelse af central klimaopgørelse: Alternativet kalder statsministeren i samråd
NYHEDER |

AARHUS KOMMUNE

Plan om havneudvidelse i Aarhus er udskudt
NYHEDER | |

Aarhus Havn gennemfører omstridt plan: Så stor

optimistiske klima-estimater fra Klimaministeriet: »Risikoen for, at man ikke når i mål, bliver større«

Det vækker bekymring fra eksperter, når regeringens embedsfolk vælger mere optimistiske vurderinger af klimatiltag, end Energistyrelsens fagfolk og uafhængige instanser anskuer. Miljøøkonomisk vismand Lars Gårn Hansen opfordrer regeringen til større åbenhed om beregningsgrundlag.

NYHEDER | FOR ABONNENTER | LÆS SENERE

Klimaministeriet tager magten over central klimaopgørelse fra Energistyrelsen

FØDEVARER

Danmark er på vej til at få et statsligt klimamærke, men først om to år: »Det er irriterende«

Dansk Industri og Salling så helst, at Danmarks statslige klimamærke kommer før 2025. Concito pointerer, at det har bund i, at man skal udvikle nye beregninger. Brug de eksisterende, foreslår tænketanken.

NYHEDER | FOR ABONNENTER | LÆS SENERE

Gigantisk, nyt fjernvarmelager i Taastrup skal slukke for gas- og oliekedler
25. APRIL | |

Klimaministeriet tager magten over central klimaopgørelse fra Energistyrelsen
I GÅR |

Civilingeniør: Tiden er inde til oprør
16 TIMER SIDEN |

Danmark er på vej til at få et statsligt klimamærke, men først om to år: »Det er irriterende«
16 TIMER SIDEN | |

Efter Klimaministeriets overtagelse af central klimaopgørelse: Alternativet kalder statsministeren i samråd
I GÅR |

Se medlemmerne: NEKST har mødtes første gang
12 TIMER SIDEN | |

Plan om havneudvidelse i Aarhus er udskudt
I GÅR | |

Professor med klimabøn til byrådderne i Aarhus: Drop jeres havneudvidelse, for nu
26. APRIL |

Ny Klimafremskrivning: Myndighedernes forventninger til CO_2-fangst er røget i vejret
7 TIMER SIDEN | |

Regeringen lancerer partnerskab for at gøre de danske havne klar til ny klimainfrastruktur
I GÅR | |

Regeringen lancerer partnerskab for at gøre de danske havne klar til ny klimainfrastruktur

NYHEDER |

KLIMAPOLITIK

Civilingeniør: Tiden er inde til oprør

Vi har allerede overskredet grænserne for klimapåvirkning for årtier siden. Håndtering af klimakrisen kræver omstøbning af det klimapolitiske fundament, skriver civilingeniør Jan Vejnaa Hansen i dette debatindlæg.

DEBAT | LÆS SENERE

Prøv 14 dage gratis

Hvis du vil lære Klimamonitor bedre at kende, kan du tegne 14 dages prøveabonnement. Det er gratis og helt uforpligtende.

Prøv gratis

KLIMAPOLITIK

Klimaministeriet tager magten over central klimaopgørelse fra Energistyrelsen

Fremover bliver det embedsfolk i Klimaministeriet, der skal fælde dom over klimaeffekten af regeringens tiltag. De har i flere tilfælde, ifølge Klimamonitors oplysninger, været mere optimistiske end Energistyrelsen.

NYHEDER | LÆS SENERE

FÅ KLIMAMONITOR I DIN INDBAKKE

Tilmeld dig Klimamonitors daglige nyhedsbrev med overblik, nyheder og debat om, hvordan den grønne omstilling realiseres. Nyhedsbrevene kan indeholde markedsføring i form af bannere.

Indtast din email Tilmeld

KLIMAMONITOR

Klimamonitor er et uafhængigt nyhedsmedie for alle, der er optaget af, hvordan vi realiserer den grønne omstillling.
Læs mere om Klimamonitor

KLIMAMONITOR UDGIVES AF:

Monitormedier A/S
Rådhuspladsen 37
1785 Kbh. V

Ansv. chefredaktør: Anders Jerking
anders.jerking@pol.dk

Monitormedier ejes af:
POLITIKEN
en del af JP/Politikens Hus

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt
PRESSE NÆVNET

KONTAKT OS

Køb af abonnement

salg@klimamonitor.dk
eller tlf. 7060 5372 (tast 1)

Kundeservice

kundeservice@monitormedier.dk
tlf. 7060 5372 (tast 2)

Annoncering

Jesper Høngaard
jeh@pol.dk,
tlf. 2894 2613

PRØVEPERIODE

Få adgang til alt Klimamonitors indhold i 14 dage her.

REDAKTION

Redaktør
Filip Knaack Kirkegaard
filip@pol.dk, tlf. 6130 6135

Jounalist
Rasmus Svaneborg
rasmus.svaneborg@pol.dk, tlf. 2172 4800

Journalist
Rasmus Thirup Beck
rasmus.t.beck@pol.dk, tlf. 2844 3292

Administrér samtykke

FØLG OS

PFAS-forbud kan bremse grøn omstilling

PLUS Energi 28. april kl. 05:00 3

PFAS indgår i solceller, vindmøller og andre grønne teknologier for at forbedre deres effektivitet og holdbarhed. Illustration: MI Grafik.

PFAS-forbruget forventes at stige i takt med den grønne omstilling, som et PFAS-forbud risikerer at sænke farten på.

Frederik Marcher Hansen
Journalist

Henrik Vinther Nielsen
Journalist

Et nyligt foreslået EU-forbud mod PFAS, en gruppe på omkring 12.000 stoffer, kan spænde ben for den grønne omstilling. Solceller, vindmøller, power-to-x og andre grønne teknologier er nemlig ikke

bare afhængige af PFAS – udbredelsen af dem kræver alt andet lige et voldsomt stigende forbrug.

Det viser en gennemgang i Ingeniøren af PFAS-forbruget i en række teknologier – og ifølge EU's kemikalieagentur, Echa, kræver den grønne omstilling i energisektoren mere end en tidobling af PFAS-forbruget frem mod 2050, hvor mange lande har et mål om at blive klimaneutrale.

En af de største fortalere herhjemme for at begrænse brugen af PFAS er Xenia Trier, der er lektor i analytisk miljøkemi på Københavns Universitet. Hun mener, at energiteknologiernes brug af de kontroversielle stoffer er uhensigtsmæssig.

»Et PFAS-totalforbud kan sænke farten på klimaomstillingen,« medgiver hun, men tilføjer, at energiteknologier kan designes uden PFAS.

»Vi er jo dårligt tjent med at forurene miljø, drikkevand og fødevarer, når vi kan undgå det,« siger hun.

Her bruges PFAS i den grønne omstilling

PFAS bruges til mange formål, herunder i en række af de teknologier, som er vigtige for den grønne omstilling. Ingeniøren har udvalgt en række eksempler på grønne teknologier, hvor PFAS spiller en vigtig rolle, og har undersøgt, om der findes alternativer.

Solceller

Brug: Forsiden af solcellemoduler, som består af glas, kan behandles med en PFAS-belægning, som mindsker lysets refleksion og øger udbyttet samt nedsætter friktionen, så støv og smuds lettere glider af. Bagsiden af solcellerne kan være belagt med PFAS for at undgå, at der trænger fugt ind.

Alternativ: Der findes alternativer på markedet, som dog ifølge branchen ikke er lige så gode til at afvise fugt, hvilket kan lede til defekter eller forringelse af cellerne.

Vindmøller

Brug: Vindmøllevinger kan belægges med PFAS, bl.a. for at beskytte vingerne mod eksempelvis regn.

Alternativ: Uden PFAS mister vindmøllevingerne ifølge EU's kemikalieagentur, Echa, 2-3 procent af deres produktion. Echa melder ikke om PFAS-frie alternativer, men henviser til Siemens Gamesa, der oplyser, at de ikke belægger vindmøllevingerne med PFAS.

Lithium-ion-batterier

Brug: PFAS indgår i bl.a. elbilers genopladelige lithium-ion-batterier. Her indgår de i en række af batteriernes dele, bl.a. i elektroden for at gøre dem mere termisk og kemisk stabile. Ifølge batteribranchen spiller PFAS en afgørende rolle for at give lithium-ion-batterierne en lang levetid.

Alternativ: Echa peger på alternativer til selve lithium-ion batterierne, eksempelvis *solid state*-batterier, hvor elektrolytten i midten – som indeholder PFAS – ikke er flydende, men i stedet fast. Teknologien er dog ikke kommercielt tilgængelig endnu.

Brint og power-to-x

Brug: I PEM-teknologi (*proton-exchange membrane*) til elektrolyse og brændselsceller anvendes PFAS som elektrolyt til at lede hydrogenionerne. Echa vurderer, at udrulningen af elektrolyseanlæg og brændselsceller kræver et stigende PFAS-forbrug, da PEM anses for at være en af hovedteknologierne bag fremtidens brintproduktion (grundlaget for power-to-x) og -udnyttelse.

Alternativ: Der er ifølge brintbranchen ingen alternativer til PFAS i PEM-teknologi, og det vil også være tilfældet i den nærmeste fremtid. Alternativerne, som Echa fremhæver, betegnes også af interessenter som havende ekstremt dårlig mekanisk stabilitet og holdbarhed.

Brintmål i fare

Allerede i dag står energisektoren for at udlede over 50 ton PFAS om året, vurderer EU's kemikalieagentur. Det er problematisk, fordi nogle PFAS er forbundet med nedsat effekt af vacciner, kræft og en lang række andre sygdomme.

Alligevel advarer Dansk Industri (DI) om, at et EU-forbud risikerer at ramme unødvendig hårdt og bremse udrulningen af grønne teknologier, som det har taget mange år at udvikle.

»Det kan sagtens være, at nogle med tiden kan drage nytte af et forbud, men et PFAS-forbud vil også betyde, at en nødvendig

komponent ikke bliver mulig at producere og pludselig forsvinder, uden at der er et alternativ tilgængeligt,« siger Helle Westphal, der er chefkonsulent i DI Miljø.

For eksempel risikerer udbredelsen af brintteknologier, som er rygraden i power-to-x, at stoppe op, hvis PFAS forbydes i den såkaldte PEM-teknologi, advarer EU's kemikalieagentur i det materiale, der er offentliggjort i forbindelse med udspillet til EU-forbuddet.

»En stigning i brugen af PFAS, der skal bruges i PEM-elektrolyseteknologi, er forudset for at nå EU's brintstrategimål for 2030 på 40 GW elektrolysekapacitet,« skriver Echa og vurderer, at det alt andet lige kræver op mod 500 ton PFAS at nå brintmålet.

Også solceller og vindmøller udnytter i dag de praktiske egenskaber ved PFAS til at forbedre levetid og effektivitet. Ifølge Echa mister vindmøller op mod 2-3 procent af deres produktion uden PFAS på vingerne.

EU-udspillet til et forbud mod PFAS er i øjeblikket i høring. Det står endnu uvist, hvilke PFAS og hvilke anvendelser der vil blive ramt af forbuddet. Det skal EU-Kommissionen og EU's medlemslande senere tage stilling til. Et forbud forventes tidligst at gælde fra 2026/2027.

Derfor vil EU forbyde PFAS

Denne artikel
Sjusket og mangelfuldt PFAS-tilsyn gik ud over drikkevand, overfladevand og spildevand
Tonsvis af PFAS er sprøjtet ned i gas- og oliebrønde i Texas
Surfere på Vestkysten testes for PFAS i kroppen
USA strammer gevaldigt kravene til lave mængder af PFAS i drikkevand
Nordsjællandsk virksomhed har Teflon som hovedprodukt: Aldrig undersøgt for PFAS-forurening

Ny metode både renser vand for PFAS og destruerer det med biokulfilter og UV-lys

Trods påstand om det modsatte: Danmarks største kemikalieproducent sælger PFAS-pesticider

Fokus

PFAS

Emner

Energi | Miljø | PFAS

PFAS

PFAS (per- og polyfluoralkyl stoffer) dækker over en gruppe kemisk fremstillede stoffer med bred anvendelse i industrien

Der er i dag identificeret op imod 12.000 PFAS som har forbindelse til produktion og anvendelse af industrielt udstyr og produkter til professionelle og forbrugere. PFAS anvendes blandt andet i elektronik, i smøremidler til maskiner, i rørføringer, i produktion af plastik, maling og tekstiler, og mange andre steder, hvor man har haft gavn af de tekniske egenskaber som resistens for varme, kemi og slid, mm.

Den brede anvendelse har bl.a. resulteret i, at nogle PFAS nu er identificeret mange steder i miljøet, herunder i grundvand og regnvand.

PFAS vurderes problematiske, da alle stofferne er svært nedbrydelige eller kan nedbrydes til svært nedbrydelige stoffer (med få undtagelser), mange er mobile i vandmiljøet, nogle PFAS er også skadelige og kan ophobes i planter, dyr og mennesker. Om de bedst undersøgte PFAS ved man, at de kan medføre sundhedseffekter såsom, effekter på leveren og immunsystemet, lavere fødselsvægt og effekter på fertiliteten og/eller det ufødte barn. Endvidere mistænkes de også for at være hormonforstyrrende og kræftfremkaldende

Nogle PFAS er allerede reguleret gennem flere lovgivninger, hvor de største er EU's kemikalielovning REACH og POP-forordningen. I POP er der fastsat grænser for markedsføring og anvendelse af PFOS og PFOA samt deres salte og beslægtede forbindelser, i stoffer, blandinger og artikler. I februar 2023, trådte EU anvendelsesbegrænsning under REACH af C9-C14 PFCA dets salte of beslægtede stoffer i kraft.

Denne hjemmeside bruger cookies

Mst.dk bruger egne cookies samt cookies fra tredjepart til statistik, indholdsoptimering, præferencer og adgang til funktioner på de sociale medier. Tredjepart kan anvende cookies til målrettet markedsføring. Du kan altid ændre eller trække dit samtykke tilbage.

Kun nødvendige cookies | Tillad valgte | Tillad alle cookies

Nødvendig | Præferencer | Statistik | Marketing | Vis detaljer

import til EU såvel som indhold i produkter i supermarkedet, omfattet.

Se præsentationen af forslaget (engelsk) og læs om publiceringen på Det Europæiske Kemikalieagenturs hjemmeside.

Regulering af PFAS

Forslag til anvendelsesbegrænsning af alle PFAS - proces

PFAS på EU's kandidatliste

Definition af PFAS

Brancher som anvender PFAS

ECHA afholder Webinar

Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA) afholdte et webinar d. 5 april 2023, hvor forslaget om anvendelsesbegrænsing af PFAS blev præsenteret. Webinaret er tilgængeligt på ECHA's hjemmeside og på ECHA's youtube kanal. Repræsentanter fra Danmark, Sverige, Norge, Tyskland og Nederlandene besvarede spørgsmål, som ved udgangen af april 2023, bliver samlet i en FAQ.

Nyheder om PFAS

Rigsrevisionen kritiserer Miljøministeriets PFAS-indsats

24-04-2023

Miljøministeriets indsats mod PFAS i perioden 2007-2021 har været meget utilfredsstillende, mener Rigsrevisionen, der i dag offentliggør sin beretning. Miljøsty..

Nye nuancer på PFAS-udfordringen

21-04-2023

Nye indsigter og budskaber fra Miljøstyrelsens PFAS-konference vil indgå i styrelsens

Denne hjemmeside bruger cookies

Mst.dk bruger egne cookies samt cookies fra tredjepart til statistik, indholdsoptimering, præferencer og adgang til funktioner på de sociale medier. Tredjepart kan anvende cookies til målrettet markedsføring. Du kan altid ændre eller trække dit samtykke tilbage.

Kun nødvendige cookies | Tillad valgte | Tillad alle cookies

Nødvendig | Præferencer | Statistik | Marketing | Vis detaljer

PFOA - Perfluoroctansyre

PFOS

C9-C14 PFCA

Kontakt

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C
Tlf. 72 54 40 00
mst@mst.dk

EAN: E-fakturering
CVR: 25798376

Parkerings- og rutevejledning

Miljøstyrelsens persondatapolitik

Whistleblowerordning

Cookies

Tilgængelighedserklæring

Besøg også

Miljøministeriet

Naturstyrelsen

Kystdirektoratet

Følg os

Facebook

YouTube

Twitter

LinkedIn

Denne hjemmeside bruger cookies

Mst.dk bruger egne cookies samt cookies fra tredjepart til statistik, indholdsoptimering, præferencer og adgang til funktioner på de sociale medier. Tredjepart kan anvende cookies til målrettet markedsføring. Du kan altid ændre eller trække dit samtykke tilbage.

Kun nødvendige cookies | Tillad valgte | Tillad alle cookies

Nødvendig | Præferencer | Statistik | Marketing | Vis detaljer

Fra: Mette Fynbo <mette.fynbo1@gmail.com>
Sendt: 10. maj 2023 19:50
Til: Mette Fynbo
Emne: Fwd: FW: Solceller og faunapassage

-------- Forwarded message --------
Fra: <jensfynbo1@gmail.com>
Date: tirs. 9. maj 2023 kl. 21.43
Subject: FW: Solceller og faunapassage
To: Mette Fynbo <mette.fynbo1@gmail.com>

Danmarks jægerforbund

From: Thomas Thoft Marcussen <ttm@jaegerne.dk>
Sent: Tuesday, May 9, 2023 11:28 AM
To: jensfynbo1@gmail.com
Subject: RE: Solceller og faunapassage

Hej Jens,

Undskyld forsinkelsen.

Her er nogle af de anbefalinger, som vi bruger angående solcelle anlæg. Håber de kan bruges.

Jeres lokale grøntråd repræsentant er Jacob Hvidfeldt Foged, som du kan kontakt på coachfoged@gmail.com eller 61263936.

Anbefalinger til natur- og vildtvenlige tiltag i solcelleanlæg

Når vildtet og biodiversiteten skal tilgodeses, er der en række konkrete tiltag, som med fordele kan indtænkes allerede i planlægningen af nye solcelleanlæg. Disse er oplistet herunder, og vedrører både den fysiske etablering af anlæggene, samt den efterfølgende drift af arealerne.

Natur- og vildtvenlige tiltag i planlægning og etableringen

- Større solcelleanlæg bør etableres på landbrugsarealer, og ikke i umiddelbar nærhed af kysten eller større søer. Anlæggene bør heller ikke etableres i, eller i umiddelbar nærhed af, nuværende eller fremtidige vådområder.

    - Der har været tilfælde, hvis fugle forveksler solcelleanlæg med vand, og derfor prøver at lande på dem.

- Større solcelleanlæg anlæg bør etableres med faunapassager, helst langs naturlige ledelinjer, som eksempelvis åer og eksisterende levende hegn. Disse bør have en bredde på minimum 20 meter, og har til formål at sikre vildtets frie bevægelighed i landskabet (gerne bredere, hvis det særligt er målrettet då- eller kronvildt).
- Der bør yderligere etableres nye faunapassager i anlæg med mere end 50 hektar sammenhængende areal. Disse bør tilplantes med bukser og mindre træer, og have en bredde på minimum 20 meter, og har til formål at sikre vildtets frie bevægelighed i landskabet (gerne bredere, hvis det særligt er målrettet då- eller kronvildt).
- Eksisterende levende hegn og småbiotoper bør bevares i videst muligt omfang.
- Ved etablering af nye beplantninger bør der være fokus på hjemmehørende arter, som i videste muligt omfang er bi- og insektvenlige.
- Ved evt hegning bør hegnet ''løftes'' 30-50 cm i bunden, således at der er fri passage for småvildt.

Natur- og vildtvenlige tiltag i driften

- Ingen brug af sprøjtemidler på arealerne.
- Hegn anvendt ifm. græssende dyr bør være flethegn med maskestørrelse på minimum 10x20 cm, eller 2-3 strømførende tråde med en max højde på 90 cm.
- Anvendes græssende dyr ikke, bør sporene mellem anlæggene slås med ca. 3 ugers intervaller, og 5% af arealer bør tilsås med bi- og insektvenlige blomster og urter.
- Der bør oprettes frivillige fredningszoner i og omkring faunapassager.

Med venlig hilsen

Thomas Thoft Marcussen
Vildt- og naturkonsulent

DANMARKS
JÆGERFORBUND

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34 • 8410 Rønde
Telefon +45 88 88 75 00 • Direkte +45 20 90 51 61 • Mobile +45 20 90 51 61
E-mailadresse ttm@jaegerne.dk

Se vores privatlivspolitik her
https://www.jaegerforbundet.dk/om-dj/privatlivspolitik/

From: jensfynbo1@gmail.com <jensfynbo1@gmail.com>
Sent: Thursday, May 4, 2023 7:18 AM
To: Thomas Thoft Marcussen <ttm@jaegerne.dk>
Subject: Solceller og faunapassage

> Du får ikke ofte mails fra jensfynbo1@gmail.com. Få mere at vide om, hvorfor dette er vigtigt

Hej Thomas

Tak for snakken i går

Hermed en mail, så hvis du vil sende mig det nævnte materiale om Fauna passage og hvad du ellers har af skyts så Kommunen kan gøre deres arbejde vedr. VVM så vil jeg er jeg meget taknemmelig.

Vil du evt. også finde lokalpersonen i det grønne råd vil det være helt supper.

Pfh tak

Mvh. Jens Fynbo

13. Lakkendrupvej 47

14. maj 2023
Lakkendrupvej 47

Høringssvar angående solcelleparken imellem Lakkendrup og Gudbjerg

Da huset på Lakkendrupvej 47 blev købt for få år siden, var drømmen om barndomshjemmet, og naturen omkring Lakkendrup, en af de store årsager til at man ønskede at bosætte sig her. Det er de grønne områder, Sortemosen, landbruget og dyrelivet, foruden den tilbagetrukkede beliggenhed fra tættere bebyggelse og støj, der gør hele forskellen for os.

Tilbage i 2020 var det absolut ikke på tale, at der nogensinde kunne komme en solcellepark i området, og slet ikke på Gudbjerg Mark. Når man nu engang går rundt på sin ejendom og i lokalområdet virker det helt ufatteligt, at man kan vælge at satse på et så omfattende projekt på dén beliggenhed, og for vores eget vedkommende ufatteligt tæt beliggende lige øst for vores ejendom.

Planen om beplantning, der skal skjule solcelleparken, virker som ønsketænkning og blot et tomt løfte for at få borgerne med på ideen. Hvor ligger der et lignende anlæg, på et lignende stykke jord, som er skjult af beplantning med succes? Gudbjerg Mark er det landskab, som alle ser, når de kommer fra syd, og det er uanset om det er i bil, på cykel eller fra vores ejendomme. Det vil derfor komme til at være det som folk vil betegne Gudbjerg, Lakkendrup og Gudme som: "Det er derude hvor den store solcellepark ligger". Det er virkelig en salgstale, når vi i stedet for ønsker at flere unge familier bosætter sig og stifter familie. Nøjagtigt som Mie og Allan har gjort på toppen af bakken på Ørbækvej 253.

Vi er også meget bekymrede for, hvor meget overfladevand projektet vil medføre. Det er i forvejen et kendt problem, at vandet vandrer ned af bakken. Vi oplever også generne hos os, i form af en oversvømmet gårdsplads og oversvømmelse på græsningsarealerne, samt at der er fart på vandet ned langs vejen, når kloakken ikke længere kan følge med. Vi har 3 riste uden for ejendommen, som vi jævnligt forsøger at holde rene, men de kan ikke tage imod vandmængderne.

Vandet efterlader store fordybninger, som skal repareres efterfølgende. Et godt åløb ville kunne løse problemet, men det vil blot medføre en endnu større belastning på afvandingen af Lakkendrup by. Der er tidligere set flere eksempler på store vandmængder fra bla. marker og grantræer vest for Lakkendrupvej, som løber imod Sortemosen og har oversvømmet flere huse i Lakkendrup by, hvor landsbyen måtte arbejde sammen, for at forhindre vandmasserne i at lave for store ødelæggelser.

Som en positiv respons herpå er der lavet større riste og udgravet en sø bagved Lakkendrupvej 46, men er det tilstrækkeligt, når der nu også kommer en belastning fra østsiden?

Der er dertil nogle kommentarer fra administrationen der vækker undren hos os, og man må betvivle om I har haft gummistøvlerne på og besøgt områderne, som der er indsendt ansøgninger for, og set dem med egne øjne?
Skjoldemose gods: "Placering i åben og bakket landskab med stor synlighed i landskabet"
Gudbjerg/Lakkendrup: "Gode indpasningsmuligheder i landskabet."
Hvordan er I kommet til den konklusion? Altså at der er gode indpasningsmuligheder i landskabet her og ikke dér?

Støj og refleksioner fra en eventuel solcellepark er noget vi frygter at opleve gener af. Det gælder i øvrigt både for os mennesker i området, men også for vores vilde-, landbrugs- og hobbydyr.

Vi er særligt bekymrede for det berigede dyreliv vi har herude, og hvad der skal ske med dem, hvis et så stort solcelleanlæg bliver placeret lige midt i dyrelivet. På vores ejendom har vi dagligt besøg af blandt andet rådyr, harer, ræve og diverse fugle, herunder ravnen, som vi elsker at se udfolde sig på arealerne på og omkring ejendommen. Vi er bekymrede for, at dyrelivet automatisk vil føle sig nødsaget til at trække væk fra området - og hvor skal de så snart være? Vi tvivler kraftigt på, at en simpel faunapassage vil løse problemet.

I øvrigt synes vi at det er en mærkelig prioritering at inddrage så meget god landbrugsjord, fra vores tidligere landbrugssamfund, for yderligere at følge den

kedelige udvikling mod et industrisamfund. Vi er helt med på at vi skal være mere miljøbevidste og have omtanke for vores klima, men vi ser ikke nogen logik i, at vi skal gøre samfundet endnu mindre selvforsynende, hvilket jo unægteligt sker, når vi fratager landbrugsjorden, for så i sidste ende at skulle importere alle vores fødevarer fra udlandet. Hvad er det klimavenlige i dét?

Den sidste af vores store bekymringer er udskillelsen af PFAS. Hvordan det vil forurene jorden og i det hele taget miljøet, drikkevandet, individets sundhed mm. Vi føler at vi mangler noget mere grundig og videnskabeligt baseret information omkring dette.

Hvad skal vi egentlig forvente i fremtiden? Vi frygter at vi i fremtiden kan "se frem til" at der i området vil blive udvidet med yderligere solceller og/eller vindmøller, som blot vil forstørre de problematikker, som vi i forvejen er meget bekymrede for.

Mvh ejer og beboere på Lakkendrupvej 47,
Kristian Pedersen, Sofie Pedersen og Christian Nielsen

14. Præstemarken 26

Fra: Trine-Dan Eggert <eggerttd@gmail.com>
Sendt: 7. maj 2023 23:09
Til: Plan og Udvikling Fælles Postkasse <plan@svendborg.dk>
Emne: Høringssvar, Solenergianlæg ved Højlundsvej i Gudbjerg

Hej

Jeg ønsker hermed at give min indsigelse imod etablering af et solenergianlæg ved Højlundsvej i Gudbjerg, hvis dette bevirker/betyder at det efterfølgende ikke vil være muligt for Svendborg kommune at give tilladelser til at udstykke og etablere paracelhusgrunde fra solenergianlægget (nordligst) og op imod Gudbjerg by!

Det er yderst vigtigt at man bibeholder muligheden for udstykning til paracelhuse eller anden boligform, for at sikre at indbyggertallet i Gudbjerg vokser, så vi har et stabilt grundlag for at Gudbjerg by kan bestå og beholde skole, Dagli`Brugsen og virksomheder osv.

Det er snart mange år siden at Svendborg kommune har kigget imod Gudbjerg for at sikre at byen forbliver en aktiv by, så det var måske tiden nu, så vi ikke kun vækster med solenergianlæg, som jo absolut ikke er aktive mennesker/ny tilflyttere til Gudbjerg.

Der er rigtig mange ting som der er vigtigt at få belyst for at I tager jeres næste beslutning i forhold til dette projekt.

- Hvilken betydning vil det have for alle husejere i området, bliver deres ejendom værdiforringet?

- Hvilke støjgener og reflektionsgener vil det have?

- Osv.

Før I beslutter næste step, så bedes I om at overveje det meget nøje!

Er der som nævnt andre steder hvor der ikke bor en masse mennesker i nærheden, som kan bliver generet at dette solenergianlæg, som nævnt på mødet, ja det er der og der kommer hele tiden et spørgsmål op, hvorfor etablere /gør Svendborg kommune ikke noget for at sikre at de virksomheder som der vil etablere disse anlæg, at de bliver bedt om at etablere større anlæg på f. eks. marker som ligger ud imod Svendborg motorvejen, hvor der ikke bor nogle mennesker og hvor der forøvrigt også allerede er ansøgt om tilladelse til i forvejen - etabler nu disse solenergianlæg i nærheden af Svendborg motorvejen, som der lige netop nu bliver gjort ved motorvejssammenfletningen ved Odense!!

Og ja jeg hørte godt Jesper Kiel`s svar/samme svar 4-5 gange "det er ikke Svendborg kommunes skyld, vi har blot bedt nogle om at byde ind" og det er lige præcis der hvor "kæden hopper af" - DET ER JER POLITIKERE som der bestemmer hvor og hvad der skal ske i Svendborg kommune, så kom nu op og se på det, undersøg det og alle muligheder helt til bunds, gør jeres arbejde ordentligt, så det som i beder andre om at etablere i Svendborg kommune, gør gene på så få indbyggere i Svendborg kommune som overhovedet muligt!!

Sidst men ikke mindst, en bypark, det er blot et lokkemiddel/plaster på såret for at undgå mindst mulig modstand!

Hvis Svendborg kommune ønsker at der etableres Gudbjerg bypark, så bare Seat kom i gang og gør noget ved sportspladsen i Gudbjerg og udvid denne, det er rigtig, rigtig, rigtig mange år siden at Svendborg kommune har gjort nogen form for tiltag, for at gøre Gudbjerg by mere attraktiv!

Det sidste at der er gjort, er på grund af nogle få individuelle private personer som søgte penge fra fonde (Svendborg kommune gav også et lille beløb) til etablering af en Multibane og Percour område, men det var bestemt ikke med Svendborg kommune`s hjælpe at det blev etableret.

Det er muligvis nemmere at få Svendborg kommune til at godkende/sikre at der sker mange nye tiltag indenfor "Svendborg centrum" i forhold til "Svendborg udkant" som Gudbjerg by ligger i.

I forhold til solenergianlæg ved Højlundsvej, så venligst undersøg alle aspekter og andre bedre placeringsmuligheder, så dette grønne tiltag ikke bliver til gene for noget beboere overhovedet!!

Jeg ser frem til at læse jeres høringssvar.

God dag!

Med venlig hilsen

Dan Eggert

Præstemarken 26

5892 bjerg

15. Sortemosevej 15

Høringssvar, solenergianlæg, Højlundsvej, Gudbjerg

Fam. Christensen
att. Marianne Christensen
Sortemosevej 15
Lakkendrup
5892 Gudbjerg
masu@outlook.dk

Vi har flere bekymringer i forbindelse med ideoplægget, her nævnt i vilkårlig rækkefølge:

Radikal ændring af den landskabelige udsigt: Da projektet foreslås anlagt på en bakke, skrånende ned imod landsbyen Lakkendrup, vil vores udsigt markant ændres. Ligesom al trafik ad Ørbækvej, fra Svendborg mod Gudbjerg og Ørbæk, vil blive mødt med synet af solcelleanlægget. Det vil forstyrre øjet. Både på grund af det pludselige industri-lignende fremmedlegme midt i naturen samt reflekterende lysglimt fra selve cellerne. På den baggrund vil det derfor også udgøre en fare for trafiksikkerheden.
Vi har netop valgt at bo på landet med ren natur omkring os, vi har marker, skov, mose og enge. At lægge solceller op ad en bakke vil betyde at et almindeligt læ/dæk hegn ikke vil kunne skjule noget.

Vandafledning, natur og PFAS forurening: Lakkendrup har flere gange oplevet oversvømmelse igennem byen, pga vand fra bakkerne på Lakkendrupvej. Et stort goldt område under et anlæg og de flade paneler vil virke som et kæmpe tag, som vil aflede endnu større vandmængder, end de landbrugsarealer og skovområder, som på nuværende, trods alt optager en del af regnvandet.
Flere undersøgelser har vist at afvaskning af PFAS fra cellerne er en realitet. Det er en reel bekymring! Vi har flere kvæglandbrug i Lakkendrup. Landbrug med græssende malkekvæg. Både konventionel og økologisk. Beliggende for foden af bakkerne, vil spredningen af PFAS have direkte konsekvenser. I mosen, åen og på græsningsarealerne.
Vi har det store Sortemosen, vådområde som blev udlagt af kommunen for år siden. Samt et netværk af flere mindre vådområder i umiddelbar nærhed af solcelleprojektet. Vi har et rigt dyreliv, både trækfugle, sjældne fugle og planter samt store bestande af då og kronvildt i området. Dette er ikke foreneligt med solcelleanlæg af den projekterede størrelse og placering.

Generelt: Det forekommer helt skørt at Gudbjerg by tilsyneladende skal tilbydes goder for "svie og smerte", når ingen beboere i byen vil få gener eller ødelagt udsyn af projektet, eftersom de ligger på den anden side af bakken. Dem som bliver ramt, af alle de nævnte gener, er os, som bor i landsbyen Lakkendrup og i umiddelbar nærhed. Vi er et lille fællesskab, som også er en del af Svendborg kommune og vi har også ret til at blive hørt.

Hilsen Marianne Christensen

Vedhæfter bilag med udtalelse fra Jægerforbundet

Anbefalinger til natur- og vildtvenlige tiltag i solcelleanlæg

Når vildtet og biodiversiteten skal tilgodeses, er der en række konkrete tiltag, som med fordele kan indtænkes allerede i planlægningen af nye solcelleanlæg. Disse er oplistet herunder, og vedrører både den fysiske etablering af anlæggene, samt den efterfølgende drift af arealerne.

Natur- og vildtvenlige tiltag i planlægning og etableringen

- Større solcelleanlæg bør etableres på landbrugsarealer, og ikke i umiddelbar nærhed af kysten eller større søer. Anlæggene bør heller ikke etableres i, eller i umiddelbar nærhed af, nuværende eller fremtidige vådområder.
    - Der har været tilfælde, hvis fugle forveksler solcelleanlæg med vand, og derfor prøver at lande på dem.
- Større solcelleanlæg anlæg bør etableres med faunapassager, helst langs naturlige ledelinjer, som eksempelvis åer og eksisterende levende hegn. Disse bør have en bredde på minimum 20 meter, og har til formål at sikre vildtets frie bevægelighed i landskabet (gerne bredere, hvis det særligt er målrettet då- eller kronvildt).
- Der bør yderligere etableres nye faunapassager i anlæg med mere end 50 hektar sammenhængende areal. Disse bør tilplantes med bukser og mindre træer, og have en bredde på minimum 20 meter, og har til formål at sikre vildtets frie bevægelighed i landskabet (gerne bredere, hvis det særligt er målrettet då- eller kronvildt).
- Eksisterende levende hegn og småbiotoper bør bevares i videst muligt omfang.
- Ved etablering af nye beplantninger bør der være fokus på hjemmehørende arter, som i videste muligt omfang er bi- og insektvenlige.
- Ved evt hegning bør hegnet "løftes" 30-50 cm i bunden, således at der er fri passage for småvildt.

Natur- og vildtvenlige tiltag i driften

- Ingen brug af sprøjtemidler på arealerne.
- Hegn anvendt ifm. græssende dyr bør være flethegn med maskestørrelse på minimum 10x20 cm, eller 2-3 strømførende tråde med en max højde på 90 cm.
- Anvendes græssende dyr ikke, bør sporene mellem anlæggene slås med ca. 3 ugers intervaller, og 5% af arealer bør tilsås med bi- og insektvenlige blomster og urter.
- Der bør oprettes frivillige fredningszoner i og omkring faunapassager.

Med venlig hilsen

Thomas Thoft Marcussen
Vildt- og naturkonsulent

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34 • 8410 Rønde
Telefon +45 88 88 75 00 • Direkte +45 20 90 51 61 • Mobile +45 20 90 51 61
E-mailadresse ttm@jaegerne.dk

16. Svendborg Museum

Svendborg 27-03-2023

Høringssvar ang. Solenergianlæg syd for Højlundsvej i Gudbjerg

Svendborg Museums Afdeling for Arkæologi har foretaget en arkivalsk kontrol i forbindelse med Svendborg Kommunes idéoplæg til solenergianlæg syd for Højlundsvej i Gudbjerg. Museets svar fokuserer på kulturarv og landskab i det omkring 60 hektar store område.

Området omkring Gudbjerg er især karakteriseret ved en stribe unikke lokaliteter fra yngre stenalder. De kendte fortidsminder ses på figur 1. Den røde farve markerer fund fra stenalderen. Mest kendt i området er megalitterne i Gudbjerglund, men der er flere fund af stenoldsager på det berørte areal også.

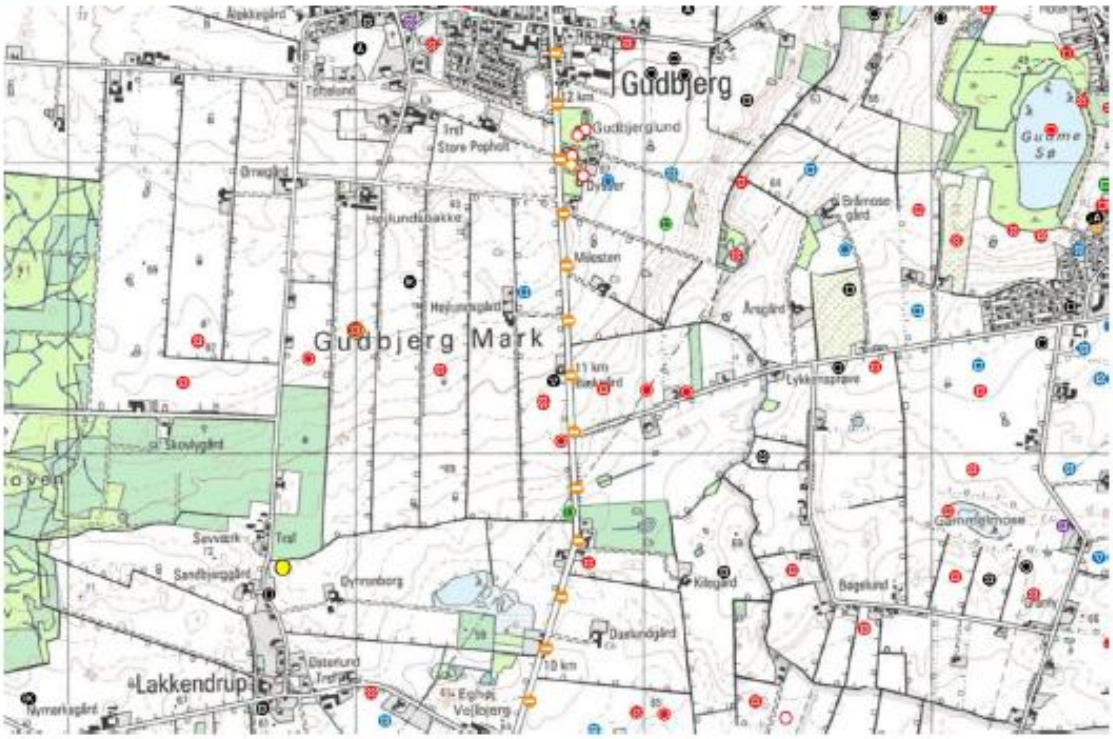

Fig. 1.

Der er sandsynlighed for at der kan fremkomme væsentlige fortidsminder ved det kommende jordarbejde i området.

Svendborg Museums anbefaling er derfor at alle de områder, der bliver berørt af jordarbejde såsom veje, arbejdsområder, ledningsnedgravning og lignende skal forundersøges jf. Museumslovens kapitel 8, § 25-27. Områder til solcelleanlæg med pælenedramning er ikke inkluderet i dette, da Slots- og Kulturstyrelsen vurderer denne metodes indgriben i de eventuelle fortidsminder for minimal.

Vi anbefaler at vi bliver kontaktet i god tid, så vi kan indgå i det kommende planlægningsarbejde. Dette drejer sig i første omgang om at få kort over de berørte områder, så vi kan komme med en endelig udtalelse om dem jf. Museumslovens Kapitel 8, § 25. Derefter kan vi anbefale en større forundersøgelse af de pågældende arealer.

§26, Stk. 2. Ved gennemførelse af en større forundersøgelse afholdes udgiften af den, for hvis regning et jordarbejde skal udføres. Arbejdet kan først iværksættes efter samtykke fra den pågældende.

Katrine Balsgaard Juul
Afdelingsleder for arkæologien, Ph.d.

ARKÆOLOGI SYDFYN

Grubbemøllevej 13
DK-5700 Svendborg
(+45) 51265863

kbj@svendborgmuseum.dk